

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Elena Stoica

Adina Șerbănoiu

Adina Grigore

EDUCAȚIE PLASTICĂ , CLASA A VI-A

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.

Manualul școlar este aprobat de Ministerul Educației Naționale
prin ordinul de ministru nr. 4765/ 13.08.2019.

Acest manual școlar este realizat în conformitate cu
Programa școlară aprobată prin OM Nr. 3393/ 28.02.2017.

116 111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Elena Stoica

Adina Șerbănoiu

Adina Grigore

EDUCAȚIE PLASTICĂ , CLASA A VI-A

Inspectoratul Școlar al Județului/ Municipiului

Școala/ Colegiul/ Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

- * Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.
- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
 - Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.
 - Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2019-2020.

Educație plastică. Manual pentru clasa a VI-a.

Elena Stoica, Adina Șerbănoiu, Adina Grigore

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Mihaela Păiși-Lăzărescu, Universitatea din Pitești

Prof. grad didactic I Ginuța Duță, Școala Gimnazială „Mircea cel Bătrân” Pitești

Copyright © Editura Ars Libri, 2019

Toate drepturile rezervate

ISBN: 978-606-36-0979-4

Editura Ars Libri

Str. Victoriei, bl. Z1, sc. D, ap. 1

oraș Costești, județul Argeș

Tel: 0248 546 357; 031 82 82 293;

e-mail: arslibri@yahoo.com

www.edituraarslibri.ro

Editor: Iulian Grigore

Coordonator colecția „Manuale școlare”: Prof. Adina Grigore

Redactor-șef: Prof. Cristina Ipate-Toma

Tehnoredactare, grafică și design: Mihai Ștefănescu

Coperta 1: Anastasia Banu, *În lumea mării*

Coperta 4: Anastasia Banu, *Casa noastră-Pământul, Roata timpului, Pământul*

într-o picătură de apă, Nuntă în lumea fluturilor

Machetare și prepress: Mihai Ștefănescu

Tipărit la Polichrom Industry 2006 SRL, Costești, Argeș

Certificat seria Q nr. 107
ISO 9001: 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STOICA, ELENA

Educație plastică: clasa a VI-a /Elena Stoica, Adina Șerbănoiu, Adina Grigore - Buzoești: Ars Libri, 2019

ISBN 978-606-36-0979-4

I. Șerbănoiu, Adina

II. Grigore, Adina

37

Orice preluare, parțială sau integrală a textului, a graficii sau a formatului digital al acestui manual se face doar cu acordul expres în scris al Editurii Ars Libri.

Acest manual, în format tipărit și electronic, este protejat de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.

CUPRINS

INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A MANUALULUI	5
COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE.....	7
Recapitulare – evaluare inițială.....	9

I. LIMBAJUL PLASTIC.....	11
1. Expresivități ale limbajului plastic.....	12
2. Operarea cu „valoarea” ca element de limbaj în spațiul plastic.....	16
3. Linia valorată, pata valorată. Contrastul valoric ca mijloc de expresie plastică.....	17
4. Contrastele cromatice ca mijloace de expresie plastică (conform teoriei constructive despre culoare).....	20
5. Game cromatice.....	28
6. Acorduri cromatice	29
7. Dominanta cromatică.....	31
8. Recapitulare	32
9. Evaluare	34

II. NOȚIUNI DE CULTURĂ ARTISTICĂ.....	35
1. Privire de ansamblu asupra istoriei artei europene – periodizare pe țări și secole (selecție pe momente de apogeu)	36
2. Recapitulare.....	52
3. Evaluare.....	54

III. TEHNICI SPECIFICE ARTELOR PLASTICE.....	55
1. Tehnici grafice – valoarea prin linie și suprafață în creion și cărbune.....	56
2. Tratatul pictural	59
3. Tratatul decorativ	60
4. Recapitulare.....	61
5. Evaluare	62

IV. COMPOZIȚIA PLASTICĂ	63
1. Natura ca sursă de inspirație – schițe, crochiuri etc.....	64
2. Forme naturale – forme plastice, plane și spațiale.....	66
3. Compoziția decorativă – stilizarea și modulul.....	68
4. Ritmul în compoziția decorativă	70
5. Ritmul în compoziția plastică	71
6. Recapitulare.....	73
7. Evaluare	74

V. PROIECTE ȘI EVENIMENTE	75
1. Expoziția	76
2. Recapitulare.....	78
3. Evaluare.....	78
4. Recapitulare finală.....	79
5. Evaluare finală	80

Notă: *Lucrările de artă la care nu sunt precizați autorii aparțin coautorilor manualului.*

Instrucțiuni de utilizare a manualului

Conținutul manualului digital cuprinde integral conținutul manualului în variantă tipărită, având în plus (sau în locul ilustrațiilor de pe hârtie) elemente specifice precum: exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări.

Navigarea este consistentă, permite parcurgerea manualului și revenirea la activitatea de învățare precedentă.

Manualul digital conține activități multimedia interactive de învățare (AMII), după cum urmează: statice, animate și interactive.

Manualul în format electronic poate fi accesat și utilizat pe orice PC/ tabletă/ smartphone cu procesor minimum de 800 MHz, 512 MB RAM, 1GB spațiu disponibil de stocare.

- **Sistem de operare - Windows Vista+, Android 4.03+, Linux (Ubuntu 14.04, Linux Mint 16, Debian GNU/Linux 7.0, OpenSUSE 13.1), OS X 10.9+, iOS 7.1.X+**
- **Browser - Google Chrome 31+** (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+, iOS 7.1.X+) **Mozilla Firefox 25+** (Windows Vista+, Android 4.03+, Linux, OS X 10.9+) **Internet Explorer 10+** (Windows 7+) **Safari 7+** (OS X 10.9+, iOS 7.1.X+)
- **Rezoluție minimum 1024 x 768 pixeli**

Rularea aplicației:

1. Pe calculator:

Online-prin accesarea adresei de web indicată, scrisă în bara de adresă a browser-ului.

2. Pe tabletă/ smartphone- prin accesarea adresei de web indicată, scrisă în bara de adresă a browser-ului.

○ Butonul AJUTOR conține un ghid de utilizare a butoanelor de navigare prezente în manual, și anume:

○ Butonul Cuprins conține titlurile unităților și ale subunităților manualului și pagina la care se află fiecare. Dând clic pe cuprins, se poate merge la fiecare dintre acestea printr-un clic pe tema respectivă.

○ Saltul direct la o anumită pagină se poate face prin introducerea numărului de pagină dorit în caseta din bara de butoane de sus, după care se apasă tasta ENTER.

○ Pentru a parcurge manualul pagină cu pagină, se dă clic pe butonul pentru a merge înainte, iar pentru a vedea paginile din urmă, se dă clic pe butonul

○ Butonul de Ajutor contextual oferă indicații despre modul în care trebuie parcurse activitățile multimedia interactive de învățare și se află poziționat la fiecare dintre acestea.

- Butonul este pentru validarea corectitudinii rezolvării unui item.
- În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare **Felicitări! Ai răspuns corect!**, se confirmă rezolvarea corectă a itemului.
- În cazul în care se dă clic pe acest buton și apare **Ai greșit! Mai încearcă!**, itemul este rezolvat greșit.

○ Pentru reluarea unui exercițiu interactiv, se dă clic pe butonul .

○ Pornire pentru secvențele AMII animat video

○ Pauză pentru secvențele AMII animat video

○ Stop pentru secvențele AMII animat video

○ Vizualizarea imaginii mărite

○ Pornire videoclip animat

○ Exercițiu interactiv

○ Închidere a ferestrei curente

Simboluri

Dicționar plastic

Aplicație

Exercițiu - joc

COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

1. Receptarea cu sensibilitate și spirit critic a mesajelor artistic - vizuale în scopul formării culturii artistice de bază

- 1.1. Decodificarea mesajelor transmise prin limbaj artistic în cazul artelor tridimensionale
- 1.2. Corelarea mesajului artistic al unei lucrări de artă cu mijloacele de expresie
- 1.3. Recunoașterea diferitelor forme de comunicare artistică, plastică și decorativă în timp și spațiu

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice artelor vizuale plastice și decorative

- 2.1. Utilizarea în contexte variate a instrumentelor corespunzătoare diverselor tehnici
- 2.2. Adecvarea limbajului plastic folosit la comunicarea mesajului intenționat

3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic - vizual în contexte variate

- 3.1. Valorizarea propriilor idei și a sentimentelor exprimate prin limbaj plastic în cadrul unor compoziții proprii
- 3.2. Realizarea de produse artistice creative, originale și funcționale, în cadrul unor evenimente culturale școlare

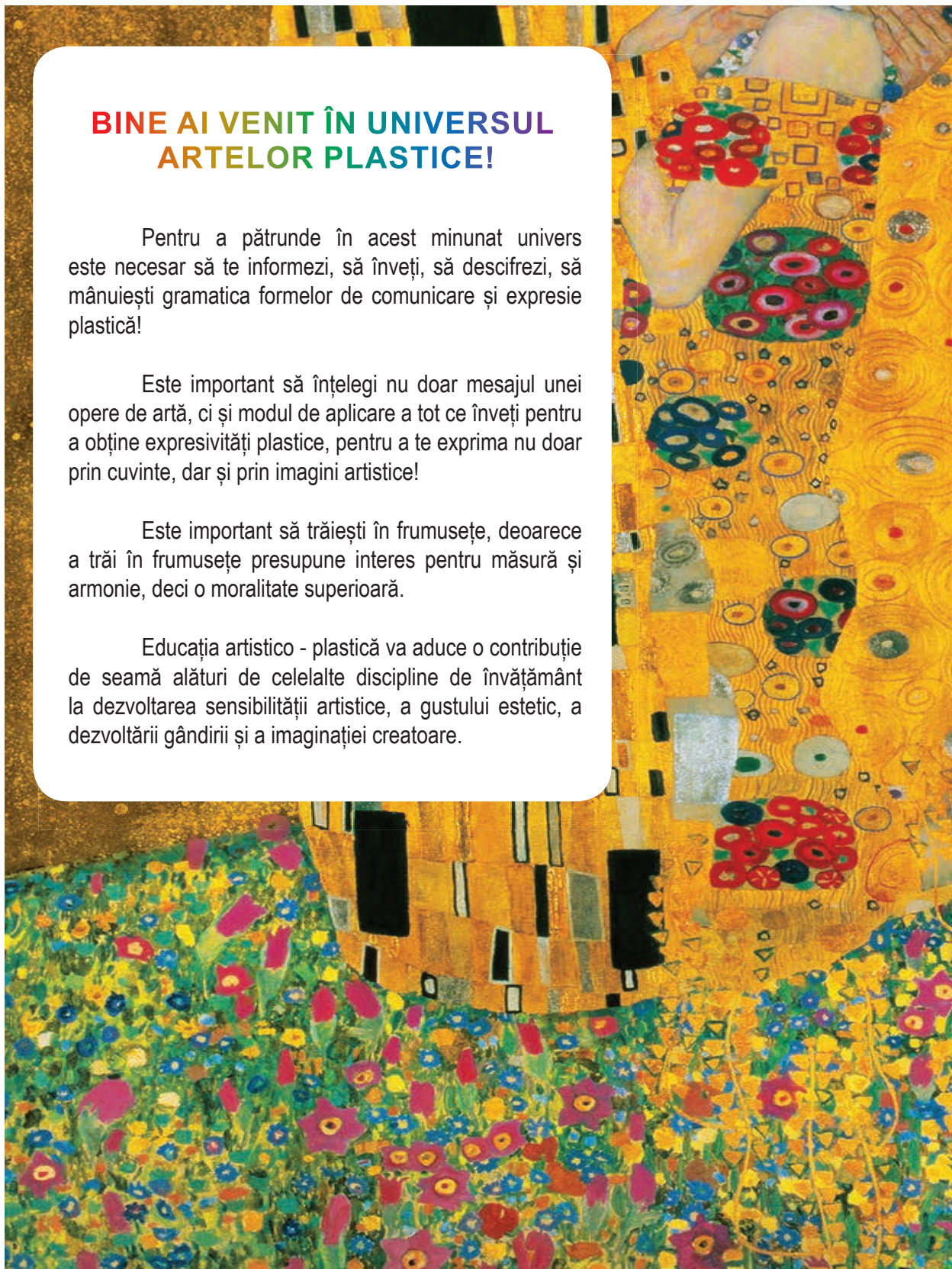
BINE AI VENIT ÎN UNIVERSUL ARTELOR PLASTICE!

Pentru a pătrunde în acest minunat univers este necesar să te informezi, să înveți, să descifrezi, să mânuiești gramatica formelor de comunicare și expresie plastică!

Este important să înțelegi nu doar mesajul unei opere de artă, ci și modul de aplicare a tot ce înveți pentru a obține expresivități plastice, pentru a te exprima nu doar prin cuvinte, dar și prin imagini artistice!

Este important să trăiești în frumusețe, deoarece a trăi în frumusețe presupune interes pentru măsură și armonie, deci o moralitate superioară.

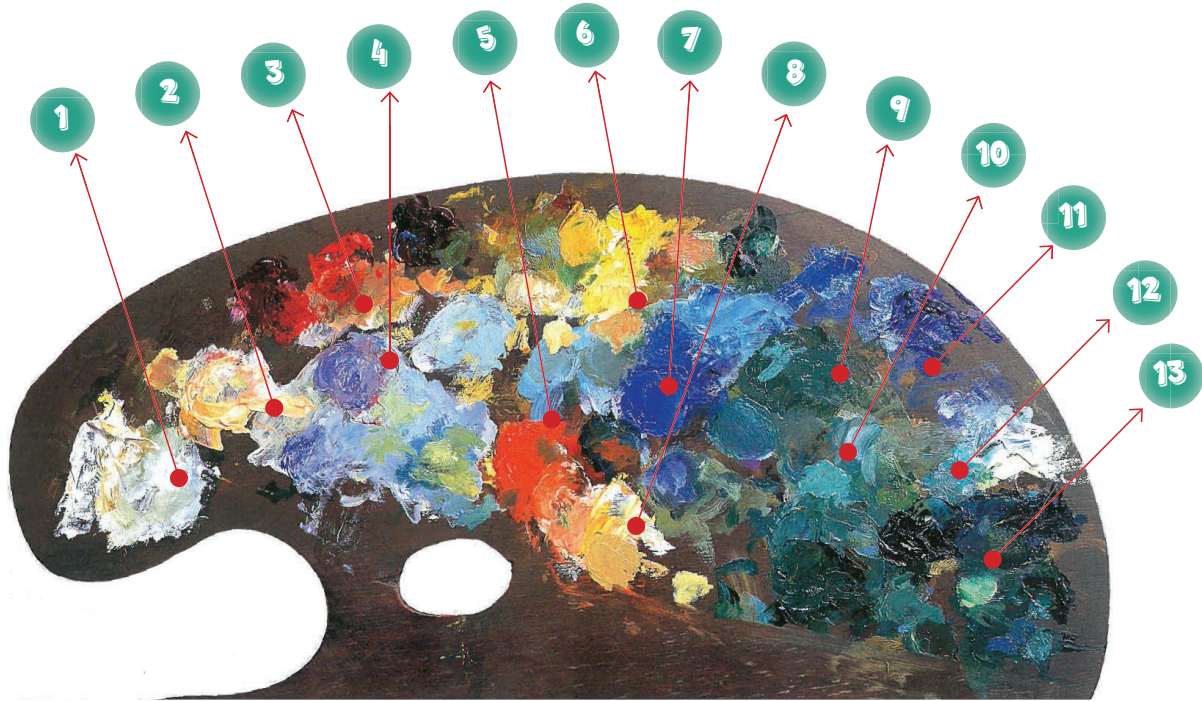
Educația artistico - plastică va aduce o contribuție de seamă alături de celelalte discipline de învățământ la dezvoltarea sensibilității artistice, a gustului estetic, a dezvoltării gândirii și a imaginației creatoare.

Recapitulare - Evaluare inițială

AMINTEȘTE-ȚI DE:

TONURI CROMATICE, NUANȚE, GRIURI COLORATE,
CULORI CALDE, CULORI RECI, CULORI COMPLEMENTARE!
Găsește-le pe paleta de mai jos (paleta pictorului **Claude Monet**)!

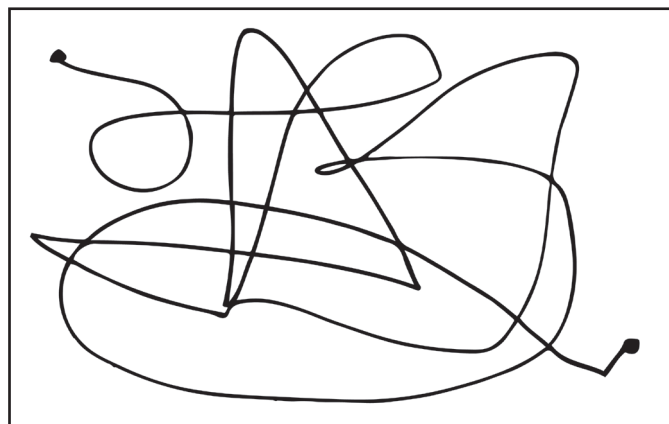
Descrie ce știi despre culorile de pe paleta de mai sus.

Exemple: **1** Griuri colorate, obținute din...

7 Culoarea albastru este culoare rece, culoare principală, nu se obține din amestecul altor culori.

Reprezintă într-un dreptunghi sau într-un pătrat un joc de linii, care prin suprapunere vor da naștere unor forme pe care le vei colora cu ce îți place mai mult (tonuri, nuanțe, griuri colorate etc.).

Privește, recunoaște și definește!

1. Ce **ramură** a artelor frumoase reprezintă fiecare dintre imaginile alăturate?
 Recunoaște **titlul** fiecărei lucrări. 0,25 puncte x 10 = 2,5 puncte

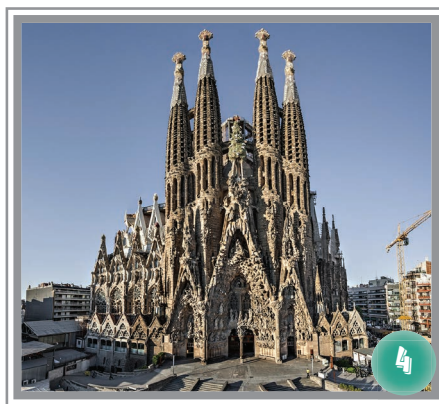
1

2

3

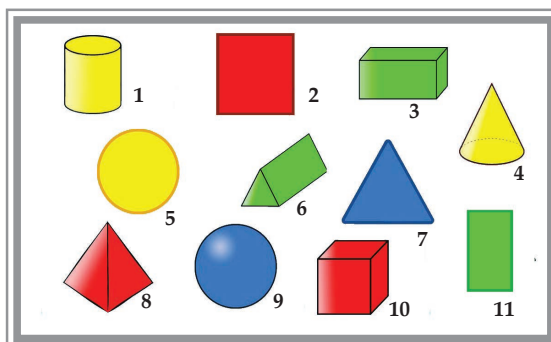

4

5

2. Ce este limbajul plastic? 0,5 puncte
 3. Denumește patru elemente de limbaj plastic. 0,5 puncte x 4 = 2 puncte
 4. Identifică în lucrarea **numărul 1** două elemente de limbaj plastic folosite de autor. 0,5 puncte x 2 = 1 punct
 5. Cum deosebești o formă bidimensională de o formă tridimensională? 0,5 puncte
 6. Comentează forma **numărul 2**, forma **numărul 10** și încă trei alte forme la alegere. 0,5 puncte x 5 = 2,5 puncte

Se acordă un punct din oficiu.
 Total 10 puncte.

I. LIMBAJUL PLASTIC

1. Expresivități ale limbajului plastic

2. Operarea cu „valoarea” ca element de limbaj în spațiul plastic

3. Linia valorată, pata valorată. Contrastul valoric ca mijloc de expresie plastică

4. Contrastele cromatice ca mijloace de expresie plastică (conform teoriei constructive despre culoare)

5. Game cromatice

6. Acorduri cromatice

7. Dominanta cromatică

8. Recapitulare

9. Evaluare

Anastasia Banu
„Vânt spre stele”

1. EXPRESIVITĂȚI ALE LIMBAJULUI PLASTIC

Punctul

Orice pictură, desen trebuie să transmită o idee, un gând, un mesaj.

Aceasta se poate realiza cu ajutorul elementelor de limbaj plastic: **punct**, **linie**, **formă**, **volum**, **valoare**, **culoare** etc., pentru că elementele de limbaj plastic au o mulțime de posibilități de expresie, sensuri și semnificații.

Linia

Forma

Suzuki Harunobu
„Clopotul de seară al ceasului”

Anastasia Banu
„Colind ceresc”

Găsește elementele de limbaj plastic folosite și mesajul transmis de fiecare dintre imaginile alăturate.

• EXPRESIVITATEA PUNCTULUI

Punctul în arta plastică

Punctul este orice formă plană de mici dimensiuni în raport cu suprafața.

Efectul spațial al punctului

Prin dispunerea lor pe o suprafață, punctele pot sugera apropiere - depărtare, greutate, luminozitate, sens.

apropiere-depărtare

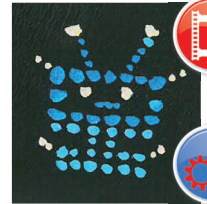
greutate

aglomerat

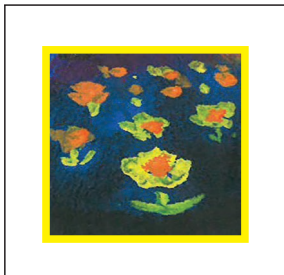

aerat

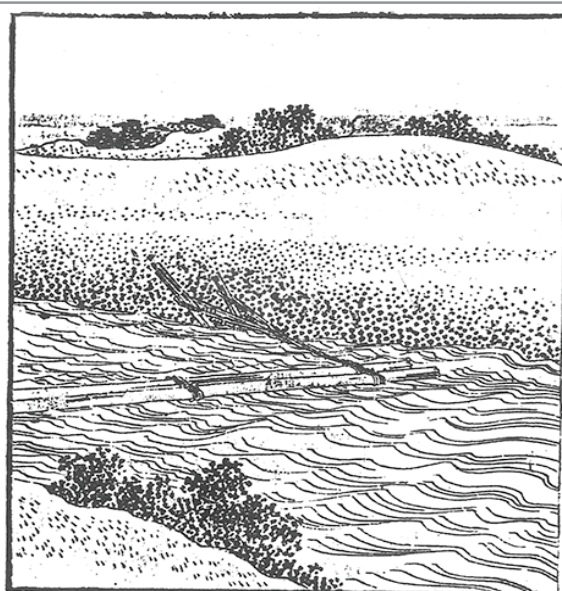
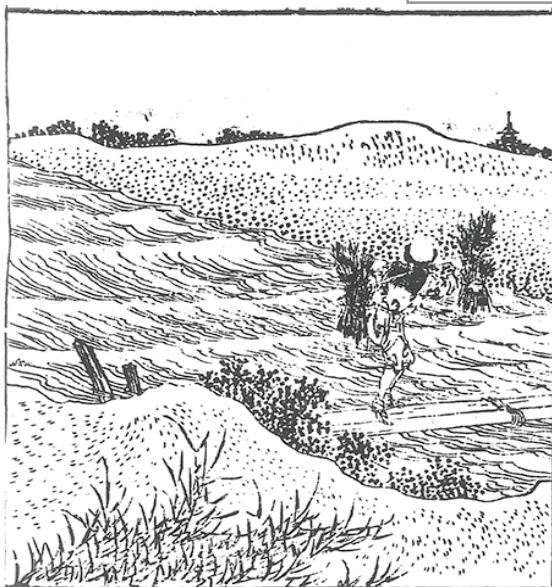

sens (direcție)

Într-o pictură/ desen, formele din natură pot deveni puncte (case, pomi, flori etc).

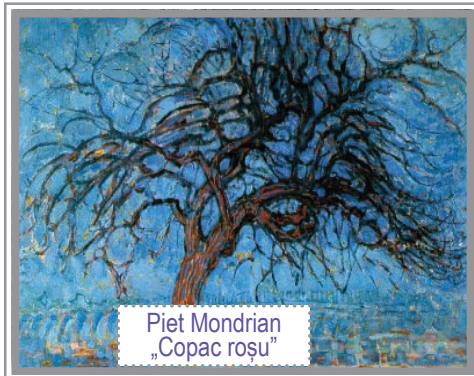

Paul Signac
„Pictură pointilistă”

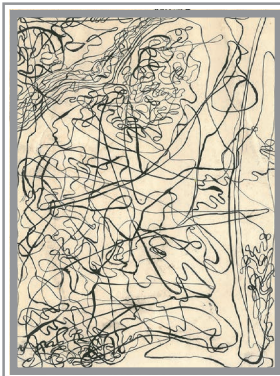

● EXPRESIVITATEA LINIEI

Linia este un **semn** plastic, un mijloc de comunicare a afectivității și a inteligenței umane. Are o mulțime de posibilități de expresie, o suită întreagă de sensuri și de semnificații. Aceasta poate transmite: siguranță, nesiguranță, hotărâre, vigoare, energie, sensibilitate, eleganță etc.

Piet Mondrian
„Copac roșu”

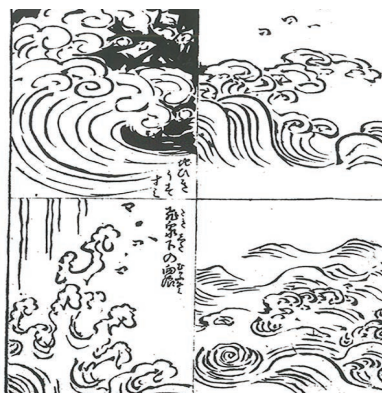

Piet Mondrian
„Copac gri”

Linie modulată

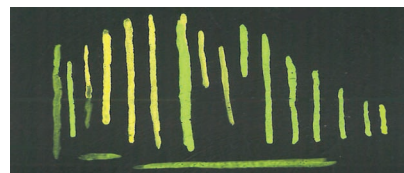
mișcare, energie

echilibru

relaxare

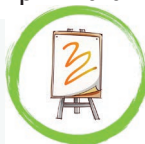

înălțare

Ca formă, linia poate fi:

- **nemodulată** - pe parcursul ei are aceeași grosime;
- **modulată** - pe parcursul ei are diferite îngroșări.

Ca semn plastic, linia poate exprima armonie, mișcare, viață.

Alege din imaginea alăturată expresivități ale liniei (mișcare, viață, energie, sensibilitate, agitație etc).

Pornind de la linia selectată, realizează o imagine simplă care comunică o idee, un sentiment, o atitudine.

semn plastic - orice imagine plastică simplă sau compusă care comunică idei, atitudini, sentimente.

● FORMA - ELEMENT DE LIMBAJ PLASTIC

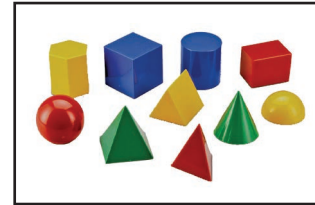
Forma reprezintă, în general, aspectul exterior, înfățișarea sub care se prezintă orice lucru, ființă etc.

În artele vizuale, forma are două ipostaze:

- formă cu două dimensiuni (**bidimensională**);

- formă cu trei dimensiuni (**tridimensională**).

În artele plastice, forma este de două tipuri:

- **forma spontană**→

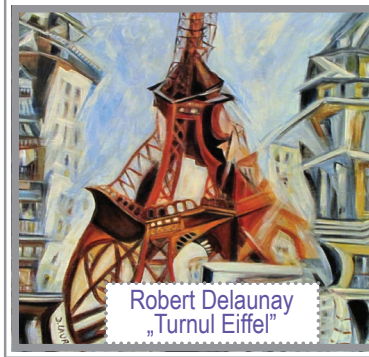
o imagine a unui obiect sau o structură din natură

forma spontană creată de om

- **forma elaborată**→

forma creată de om prin actul de creație, prin care poate comunica idei, sentimente etc.

Expresivitatea formei elaborate poate fi obținută prin investirea ei cu anumite relații de mișcare, de lumină și de culoare.

În funcție de liniile din care sunt compuse, formele au anumite expresivități:

- simbolul stabilității, al echilibrului (linie verticală, linie orizontală);

- gândire superioară, aspirație, agresivitate (linie oblică);

- simbolul perfecțiunii, al mișcării (linia curbă).

Redă ideea de aspirație, înălțare, stabilitate, perfecțiune, mișcare etc.

Alege formele cu care vrei să redai o stare, să transmiți o idee, un mesaj către privitor.

Forma aleasă va fi transformată adăugând în interior și în exterior tot ce dorești pentru a transmite ideea.

2. OPERAREA CU „VALOAREA” CA ELEMENT DE LIMBAJ ÎN SPAȚIUL PLASTIC

Când spunem **valorăm**, în pictură, în desen, trebuie să facem diferența dintre valoare și valorație.

Valoarea este calitatea culorii prin care deosebim luminozitatea sau întunecimea acesteia. A valora înseamnă a dirija logic și conștient lumina și umbra cu ajutorul gradațiilor creionului, ale cărbunelui, ale culorii pe o suprafață plană (redarea luminii și a umbrei).

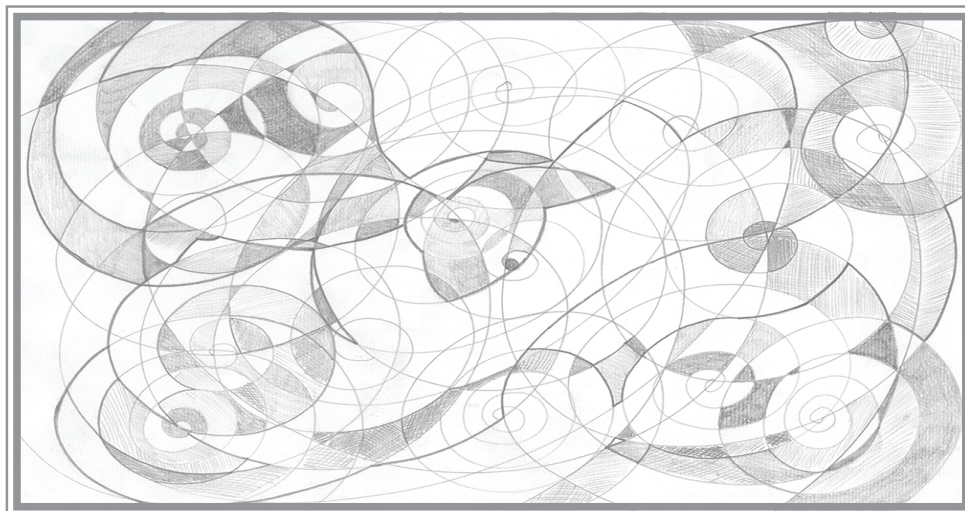
Valorația devine evidentă când pe fiecare element desenat apar toate intensitățile de lumină (redarea volumului).

Se valorează cu ajutorul liniilor alăturate sau suprapuse pe direcții diferite (hașură).

A **hașura** înseamnă a alătura linii, grupuri de linii paralele, egale ca grosime, trasate la aceeași distanță una de cealaltă.

Trasează o spirală mare. Suprapune o serie de alte spirale pe prima spirală. Hașurează unele forme, la alegere cu degradeuri de griuri (o gamă). Ce ai obținut?

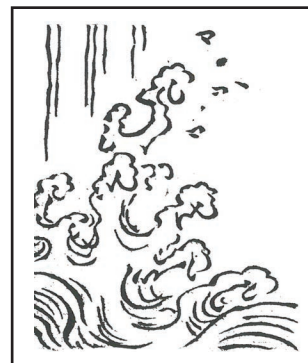
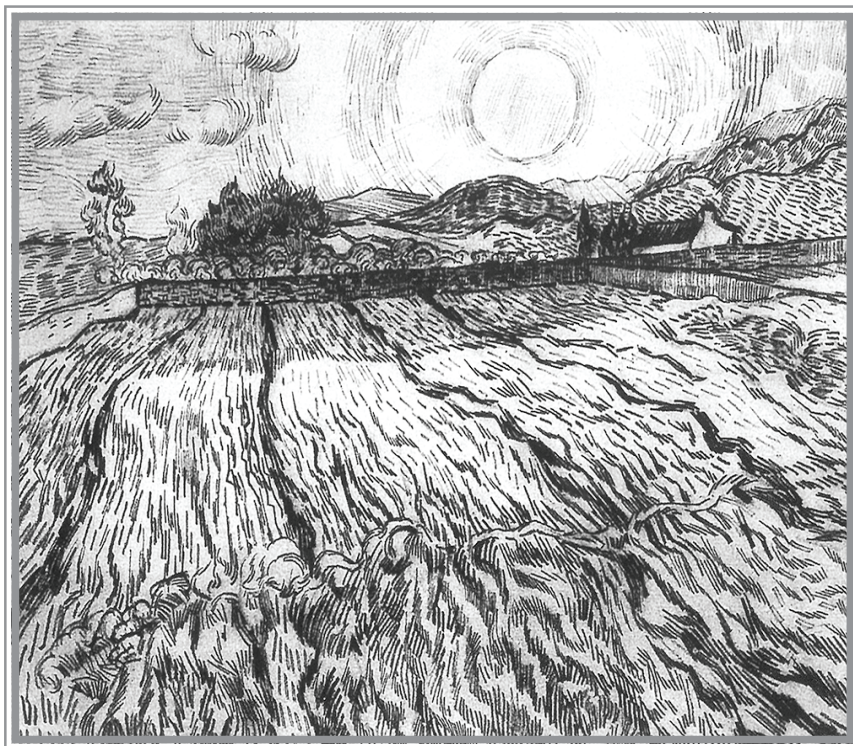
3. LINIA VALORATĂ, PATA VALORATĂ. CONTRASTUL VALORIC CA MIJLOC DE EXPRESIE PLASTICĂ

• LINIA VALORATĂ

Desenul presupune: raport, comparație, proporție, armonie etc. Pentru a realiza cât mai bine toate acestea, se folosesc linia simplă și linia modulată.

Linia modulată, prin diferitele ei îngroșări, poate deveni valoare.

Linia valorată pune în evidență lumina și umbra. Partea luminată va fi redată cu linie subțire, fină și se va accentua în partea umbrată cu îngroșări diferite.

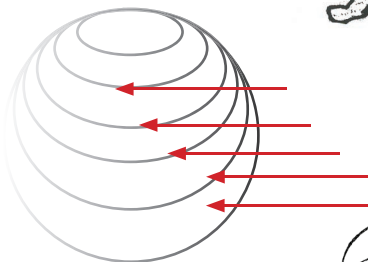
linia modulată

linia modulată și linia valorată

- Desenează un cerc.
- Trasează o spirală în jurul cercului, cu o linie subțire nemodulată. Pentru a valora linia, accentuează partea umbrată (lumina vine din stânga) cu o linie mai groasă, iar partea luminată cu o linie mai subțire (fină).

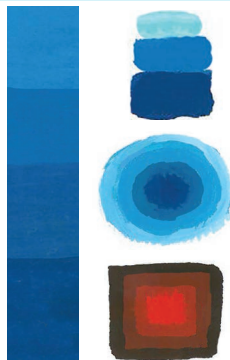
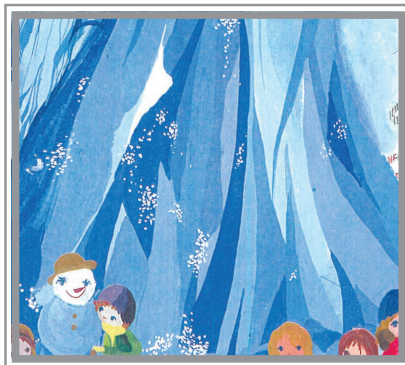
- Trasează cât mai multe linii valorate și reprezintă o idee a ta.

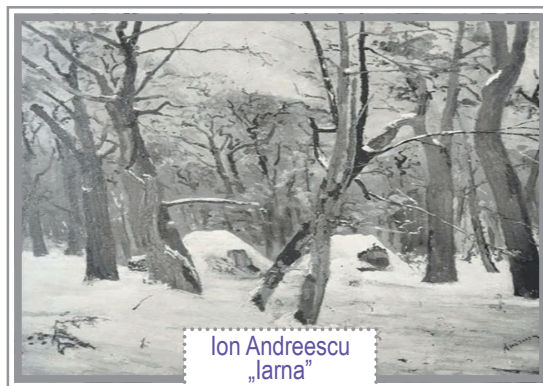
• PATA VALORATĂ

Pata valorată poate fi **cromatică** sau **acromatică**.

Pata cromatică poate deveni valorată prin proporția de lumină și de umbră pe care o conține prin amestecul unei culori cu o nonculoare (tonuri cromatice). Valoarea intensifică expresivitatea culorilor pentru a sublinia mesajul transmis.

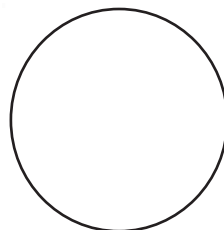
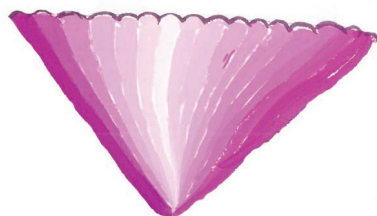
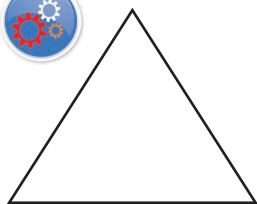
Luminozitatea culorilor depinde de intensitatea tonurilor acestora.

Pata valorată acromatică se obține prin degradeuri din alb și negru.

Obține pete cromatice valorate (tonuri de închis - deschis), pornind de la o figură geometrică. *De exemplu:* triunghi, cerc, pătrat, dreptunghi, romb etc.

• CONTRASTUL VALORIC CA MIJLOC DE EXPRESIE PLASTICĂ

„Unde nu e opoziție nu e strălucire.”
Eugène Delacroix

Contrastul, în general, este o opoziție, o deosebire izbitoare între două sau mai multe lucruri, situații, culori, nonculori etc.

În artele frumoase sunt cunoscute **contraste cromatice** (între culori) și **contraste de valoare** (între nonculori).

Contrastul de valoare este un efect artistic obținut prin juxtapunerea nonculorilor, a tentelor hașurate pentru a obține strălucire, luminozitate.

Contrastul de valoare este acela în care culoarea nu intervine, ci se alătură alb lângă negru, alb lângă gri deschis etc.

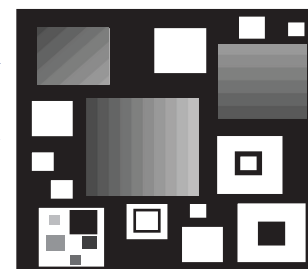

Nicolae Grigorescu
„Evreu bătrân”

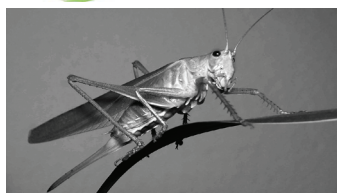

Realizează un contrast valoric acromatic folosind amestecul alb și negru.

De exemplu, pe un fond negru în formă de pătrat sau cerc, reprezintă în interior alte pătrate și cercuri de diferite dimensiuni și de diferite valori.

Folosind amestecul alb și negru, creează o dronă a viitorului, care poate transporta pasageri sau o mașină care protejează mediul înconjurător. Te poți inspira de la insecte, forme din natură etc.

4. CONTRASTELE CROMATICE CA MIJLOACE DE EXPRESIE PLASTICĂ (CONFORM TEORIEI CONSTRUCTIVE DESPRE CULOARE)

„Paleta mea strălucește de la contrastul culorilor.”

Eugène Delacroix

Contrastul cromatic este un efect artistic obținut prin opoziția culorilor, prin juxtapunerea lor.

Delacroix a spus: „Unde nu e opoziție nu e strălucire.”.

Astfel, o pictură are nevoie de strălucire și de luminozitate. Aceasta poate fi redată prin contrast cromatic.

Cercetătorii artistici au stabilit șapte contraste cromatice:

1. **Contrastul culorilor în sine**
2. **Contrastul cald - rece**
3. **Contrastul complementar**
4. **Contrastul închis - deschis (clar obscur)**
5. **Contrastul de calitate**
6. **Contrastul de cantitate**
7. **Contrastul simultan și succesiv (puterea culorilor)**

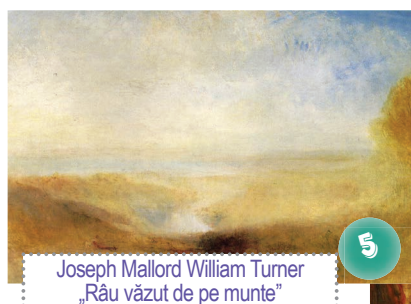
Paul Klee
„Sprietoare”

3

Vasili Kandinski
„Pisică”

1

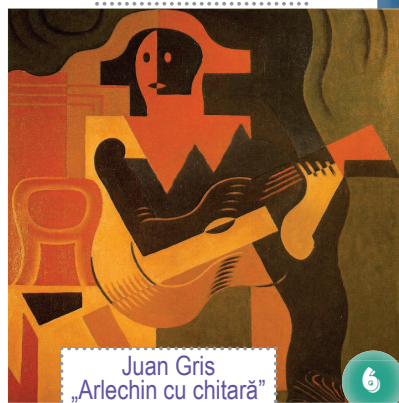
Joseph Mallord William Turner
„Râu văzut de pe munte”

5

Rembrandt van Rijn
„Rondul de noapte”

4

Juan Gris
„Arlechin cu chitară”

6

Vasili Kandinski
„Cer albastru”

2

Claude Monet
„Gara din Saint-Lazare”

7

• CONTRASTUL CULORILOR ÎN SINE

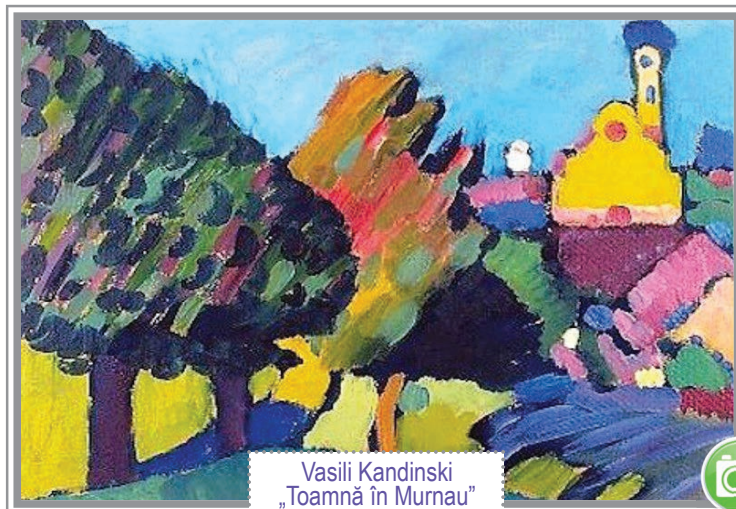
Contrastul culorilor în sine apare prin juxtapunerea tentelor de culori pure (culorile primare și culorile binare).

Expresivitatea acestui contrast exprimă: viață, bucurie, optimism etc.

Gustav Klimt
„Gărdina de țară cu floarea-soarelui”

Vasili Kandinski
„Toamnă în Murnau”

O tentă de culoare (primară sau binară) înconjurată de negru devine mai **luminoasă** și înconjurată de alb devine mai **strălucitoare**.

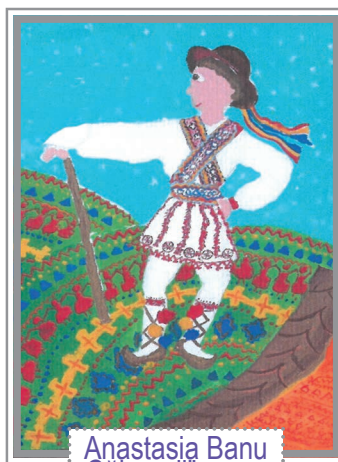
Este necesar să folosim cel puțin trei culori. Prezența albului și a negrului amplifică expresivitatea (luminozitatea, strălucirea).

Căsuța albinelor

Imaginează-ți o căsuță a albinelor. Unde ai vedea-o amplasată?

Încearcă să o reprezinți în alte moduri, folosind contrastul culorilor în sine.

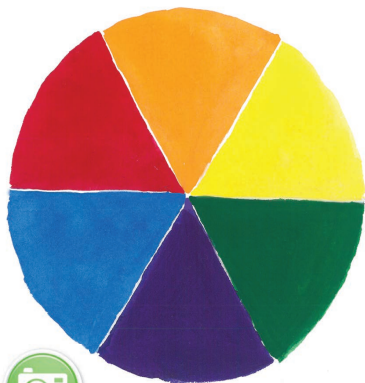
Anastasiya Banu
„Călușarii” (detaliu)

Trasează mai multe linii verticale verzi. Acestea simbolizează viața.

Adaugă ce dorești și ce gândești pentru a exprima într-o măsură mai mare existența vieții.

• CONTRASTUL CALD - RECE

Această clasificare **culori calde - culori reci** este **convențională**, fiind determinată de **impresia** pe care acestea ne-o produc.

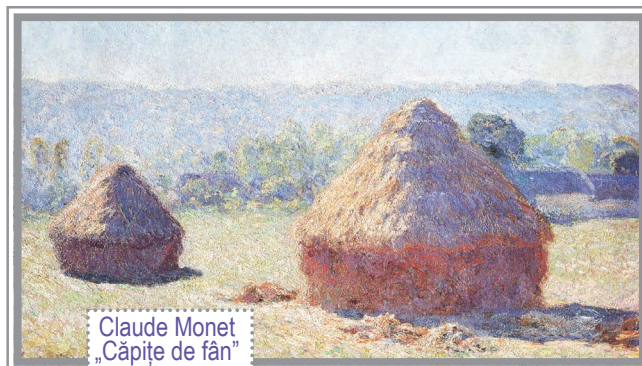
Prin alăturarea lor formează un contrast energetic: **contrastul cald - rece**.

Acest contrast are efect spațial (îndepărat - apropiat) și termodinamic (umbră - lumină). Culorile calde redau apropierea, iar cele reci redau depărtarea.

Prin efectul termodinamic înțelegem umbră - lumină. Pentru a reda umbra, răcoarea folosim culorile reci, iar pentru a reda lumina folosim culorile calde.

Primele trei culori ale spectrului solar (roșu, oranj, galben) ne creează senzația de căldură (foc, soare, zile de vară, lan de floarea - soarelui etc.) - **culori calde**.

Următoarele trei culori (verde, albastru, violet) ne dau senzația de rece (iarnă, gheață, zile răcoroase, umbră etc.) - **culori reci**.

Claude Monet
„Căpițe de fân”

Claude Monet
„Coțofană”

Pătrunde cu gândul în umbra pădurilor! Cum îți imaginezi culorile? Care este culoarea pe care o folosești să redai răcoarea? Dar locurile cu poienițe însorite? Desigur, vei folosi contrastul cald - rece pentru a pune în evidență umbra și lumina.

Cum îți imaginezi o casă ecologică cu acoperiș verde, adică cu grădini suspendate, într-o zi de vară sau de primăvară?

Creează tipuri de case ecologice care folosesc energia curată - turbine, eoliene instalate pe acoperiș etc., în care să folosești contrastul **cald - rece**.

• CONTRASTUL COMPLEMENTAR

Relațiile dintre culori au fost stabilite de către Itten, prin așezarea acestora într-un cerc.

Culorile spectrului, în mod obișnuit, sunt așezate într-un cerc, toate având legături între ele. După poziția lor în acest cerc cromatic s-au stabilit culorile **contrastului complementar**, acestea fiind opuse două câte două, astfel:

roșu - verde; **oranj - albastru;**
galben - violet.

Prin alăturarea culorilor complementare se realizează un contrast puternic și culorile devin foarte strălucitoare.

Claude Monet
„Impresie, răsărit de soare”

Se produce un contrast violent, strident, care nu se armonizează. De aceea, pentru a se armoniza două culori complementare este necesar să folosim prin juxtapunere ori o altă culoare, ori griul colorat obținut din amestecul celor două culori, cu alb sau negru (griuri colorate).

Asemănător cu expresivitatea contrastului cald - rece, și contrastul complementar poate fi un contrast de lumină - umbră și cald - rece.

paleta artistului
Vincent Van Gogh

În lucrările sale, Vincent Van Gogh a folosit astfel contrastul complementar:

- pentru primăvară: roșu - verde, plus nuanțe, tonuri și griuri colorate;
- pentru vară: albastru - oranj, plus nuanțe, tonuri și griuri colorate;
- pentru toamnă: galben - violet, plus nuanțe, tonuri și griuri colorate.

Lasă-te în voia fanteziei!

Cadranele

I. Primăvara - ghiocelul | II. Vara - soarele

III. Toamna - frunza | IV. Iarna - fulgul de nea

Indicație de rezolvare

Creează imagini ale celor patru anotimpuri. Găsește simbolul prin care poți reprezenta fiecare anotimp. Compune-le pe suprafața pe care lucrezi, nu înainte de a face o schiță sau mai multe („furtuna de idei”). Poți face o listă care să conțină cuvintele cheie pentru fiecare anotimp.

Exemplu: toamna - forme simbolice, frunze, fructe, legume, copaci etc.

Reprezintă în forma aleasă activități ale anotimpului preferat. Alte teme: *viața pe o altă planetă, mediul marin etc.*

Vincent Van Gogh
„Odihnă după muncă”

• CONTRASTUL ÎNCHIS-DESCHIS (CLAR OBSCUR)

Contrastul închis - deschis (clar obscur) este o opoziție puternică, este o alăturare a unor culori cu luminozități diferite.

Despre Rembrandt s-a spus că a fost un pictor capabil să facă din noapte zi, prin efectul clar obscur.

Observă acest tip de efect în tabloul „Rondul de noapte” al acestui pictor.

Un exemplu magistral de utilizare a contrastului clar obscur (închis - deschis) îl întâlnim în pictura „Filozof meditând” de Rembrandt.

Artistul ne transmite un mesaj foarte puternic: o încăpere în care locuiește o ființă gânditoare înconjurată de multă lumină (mult galben - culoarea cea mai luminoasă și cea mai deschisă). Lumina care-l înconjoară creează ideea de substanță gânditoare.

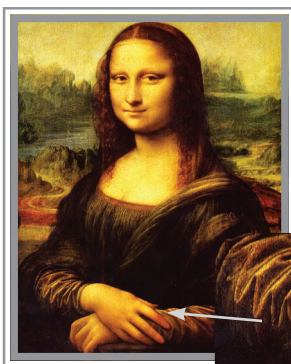
Încăperea are formă de scoică (în scoică trăiește perla - element prețios, fin), iar gânditorul este perla.

Rembrandt van Rijn
„Rondul de noapte”

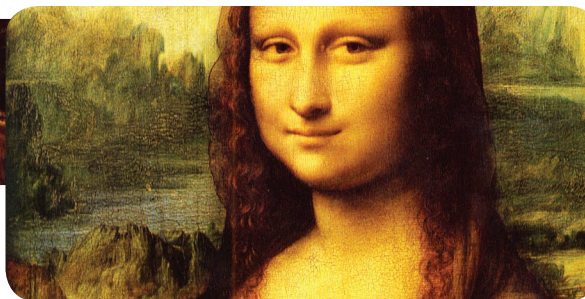
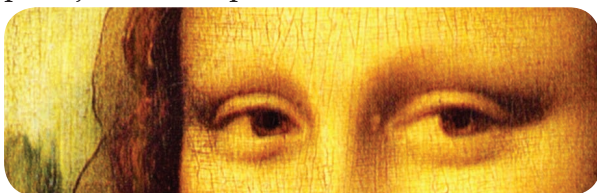
Rembrandt van Rijn
„Filozof meditând”

Un contrast de lumină **închis - deschis** (clar obscur) îl observăm în pictura lui Leonardo da Vinci „*Mona Lisa (Gioconda)*”, o adevărată măiestrie în folosirea luminii și redarea volumului. Tabloul ne dă impresia că personajul Mona Lisa este real.

Faldurile mânecii rochiei sunt redată cu ajutorul acestui tip de contrast.

Este pentru prima dată când a apărut peisajul într-un portret.

Datorită modelării culorii de către pictor, acesta a reușit să redă efectul pupilelor ochilor ce se micșorează la lumina puternică.

• CONTRASTUL DE CALITATE

Contrastul de calitate rezultă din alăturarea unor culori strălucitoare saturate (pure) și a culorilor mate (tonuri sau griuri colorate).

Dacă ne-am propus să folosim numai contrastul de calitate într-o pictură, atunci culorile mate trebuie să fie griuri colorate, nuanțe/ tonuri ale culorilor pure alese.

Vezi culorile complementare **galben - violet** și griurile colorate obținute din amestecul lor.

culoare pură

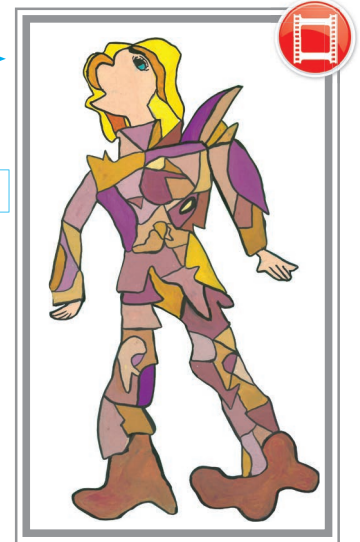

ton de galben deschis

ton închis de galben

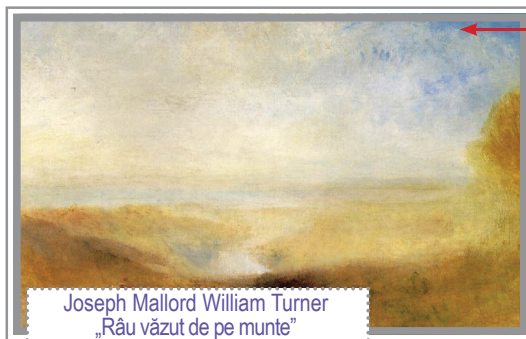

gri colorat

Contrastul de calitate reprezintă gradul de puritate sau de saturație, raportul dintre culorile strălucitoare și cele mate. Culorile pierd din strălucire (își schimbă puritatea) dacă le amestecăm cu negru sau cu alb, dacă le nuanțăm sau dacă obținem griuri colorate din ele.

Se produce un contrast rafinat (fin, delicat).

Joseph Mallord William Turner
„Rău văzut de pe munte”

Pictorul Joseph Mallord William Turner nu redă cu precizie natura, ci propriile sentimente și impresii (mirajul luminii).

Edouard Vuillard
„Pastel”

1. Alege o culoare pură din care să obții cât mai multe tonuri închise și deschise.

2. Alege o pereche de complementare din care să obții numeroase griuri colorate.

3. Imaginează-ți și reprezintă: *Culorile toamnei, Călătorie imaginară (zbor), Concertul primăverii etc.*

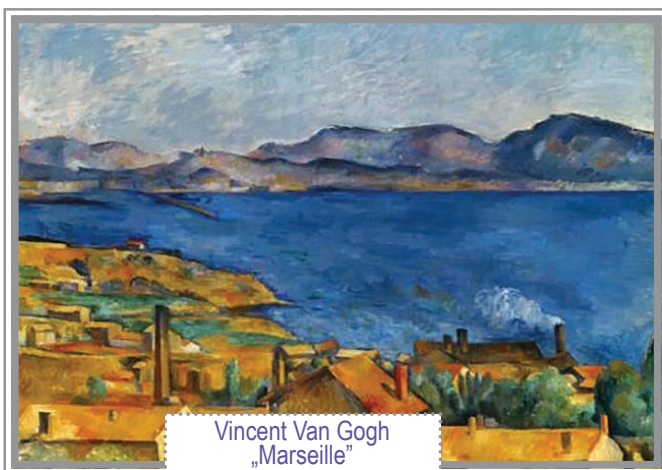
• CONTRASTUL DE CANTITATE

Contrastul de cantitate este un raport de proporție. El corespunde raportului mult - puțin. Dacă o culoare ocupă o suprafață mai mare într-un tablou, ea va avea un efect mai puternic asupra privitorului.

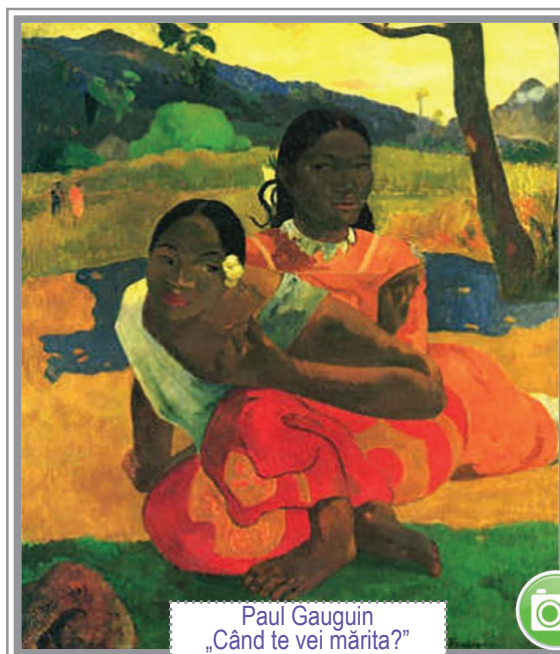
Dar nu doar suprafața atrage atenția, ci și luminozitatea ei.

Cercetătorii au stabilit un raport numeric între culori (în funcție de gradul de luminozitate), astfel:

Roșu	→	6
Oranj	→	8
Galben	→	9
Verde	→	6
Albastru	→	4
Violet	→	3

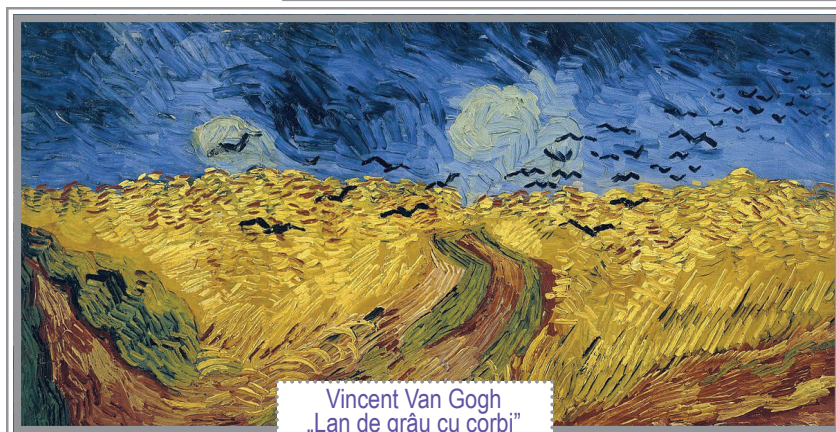
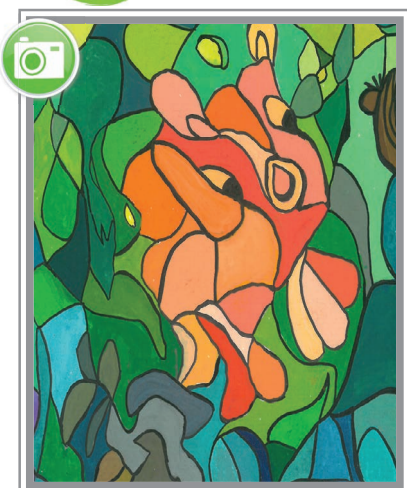
Vincent Van Gogh
„Marseille”

Paul Gauguin
„Când te vei mărita?”

Realizează un panou decorativ în care să redai contrastul de cantitate.

Vincent Van Gogh
„Lan de grâu cu corbi”

• CONTRASTUL SIMULTAN ȘI SUCCESIV (puterea culorilor)

Contrastul simultan și succesiv este fenomenul care se produce atunci când ochiul nostru, privind o culoare pură mai mult timp, solicită culoarea complementară acesteia.

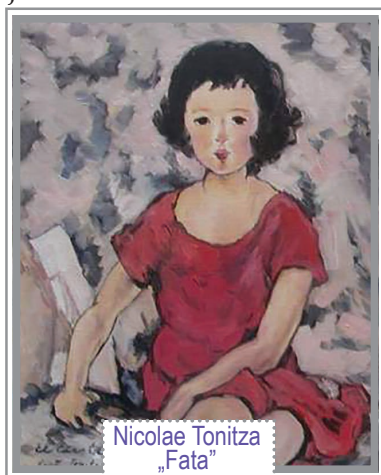
Deoarece culoarea complementară lipsește, ochiul nostru produce, ca o compensație, senzația de culoare complementară. Culoarea complementară produsă astfel există doar în percepția cromatică a ochiului, nu și în realitate.

Acest fenomen se produce între:

- gri neutru și o culoare pură;
- două culori pure care nu sunt complementare (fiecare dintre acestea tinde să o transforme pe cealaltă în propria complementară, dând impresia de un plan ireal).

De exemplu, dacă privești o pată de **verde intens**, va apărea în jurul verdei, **roșu** - complementara lui. Este doar o impresie cromatică.

Dacă privim intens roșul din tabloul „Fata”, ce vom observa? Dar dacă privim intens albastrul din tabloul de mai jos?

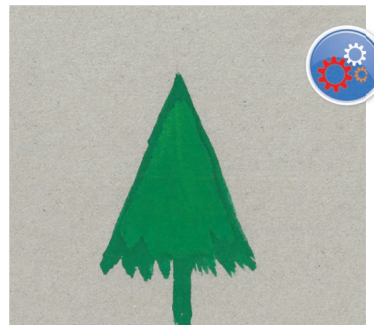
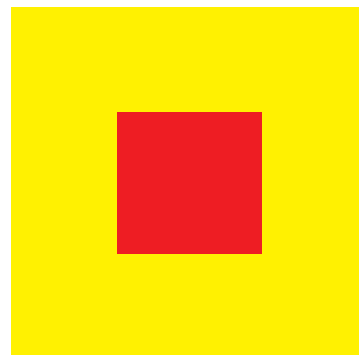
Privește cu atenție formele alăturate.

Ce culoare observi în jurul acestor forme?

Formele colorate trebuie privite foarte aproape și mai mult timp.

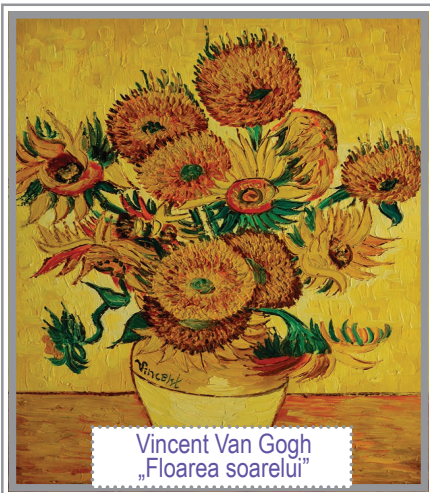
Procedează și cu alte culori la fel, realizând pete de culori pe fond gri și pe fond alb. Observă diferențele dintre cele două variante în ceea ce privește impresia cromatică produsă.

5. GAME CROMATICE

Gamele cromatice reprezintă o serie de culori dispuse într-o gradație armonioasă condiționată de o dominantă cromatică (dominanta este culoarea care ocupă o suprafață mai mare în pictură).

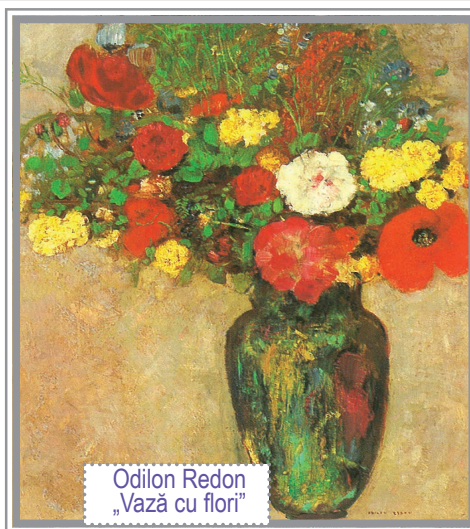
Prin combinarea diferitelor culori între ele, rezultă următoarele clasificări: **gamă simplă**, **gamă compusă**, **gamă caldă**, **gamă rece**.

Vincent Van Gogh
„Floarea soarelui”

Gama compusă se formează prin folosirea amestecurilor obținute din mai multe perechi de complementare plus griul lor cromatic.

Atât gama simplă, cât și cea compusă pot avea o dominantă caldă sau rece.

Odilon Redon
„Vază cu flori”

Realizează o imagine sugestivă, folosind aceeași figură geometrică, de dimensiuni diferite. Colorează imaginea rezultată într-o gamă simplă sau într-una compusă.

6. ACORDURI CROMATICE

„În artele plastice toți copiii sunt genii.”

Charles - Pierre Baudelaire

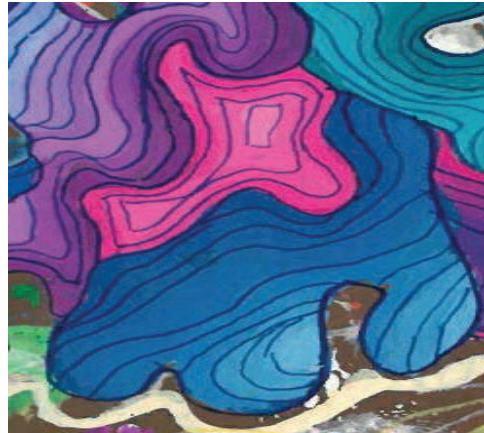
Acordul cromatic este o armonie generală a unei picturi care se poate realiza prin respectarea unor criterii.

Într-o pictură, culorile spectrului solar trebuie să se armonizeze și să nu se folosească toate. Creatorul trebuie să capteze atenția privitorului, de aceea e necesar să realizeze o **armonie** care să sublinieze ideea sau mesajul pe care pictorul și l-a propus - o armonie generală care se obține prin acordul cromatic astfel:

1

Prin alăturarea culorilor - aceeași natură (nuanțe de verde)

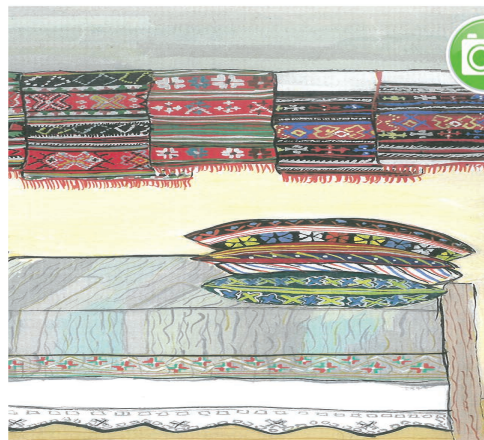
2

Prin alăturarea culorilor de aceeași valoare (ton de roșu/ ton de albastru)

3

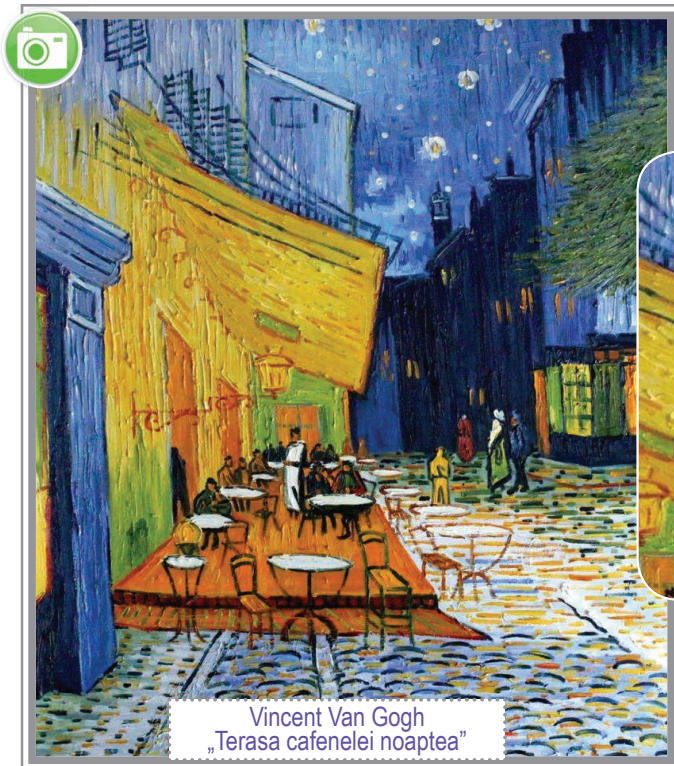
Alăturarea culorilor de aceeași intensitate (verde intens lângă galben intens)

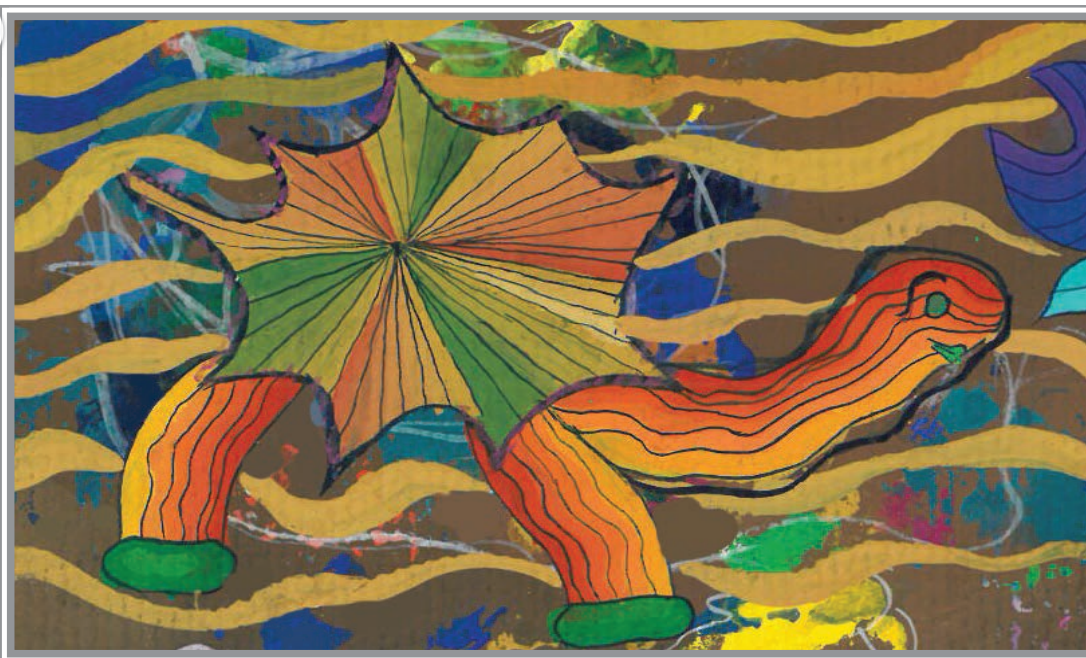
4

Pentru a realiza acordul cromatic între două culori complementare, este necesar să se facă legătura între ele cu griuri colorate.

Armonizarea culorilor se poate realiza și prin utilizarea pasajelor de nonculori sau griuri neutre.

Vincent Van Gogh
„Terasa cafelei noaptea”

Suprapune mai multe figuri geometrice. Formele obținute le colorezi folosind culorile complementare (la alegere), astfel încât desenul tău să devină armonie cromatică.

Trebuie să folosești și griurile colorate obținute din complementarele pe care ți le-ai ales.

7. DOMINANTA CROMATICĂ

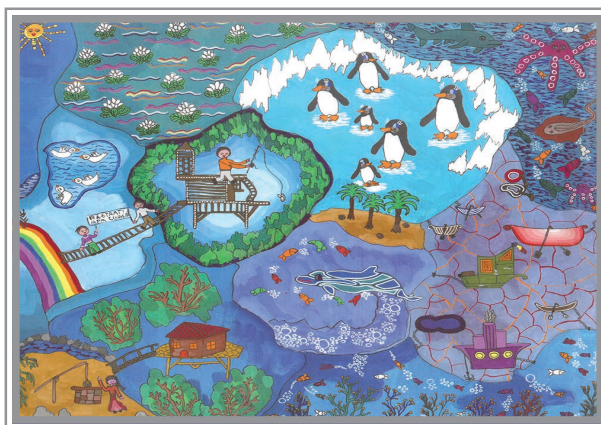
În realizarea armoniei cromatice trebuie să folosim o culoare care să domine, să fie prima observată de privitor. Aceasta poartă denumirea de **dominantă cromatică**.

Rolul dominantei cromatice este de a fi prima care subliniază ideea, mesajul lucrării (deci mesajul este transmis nu doar de culoarea folosită, ci și de locul pe care îl ocupă în lucrare).

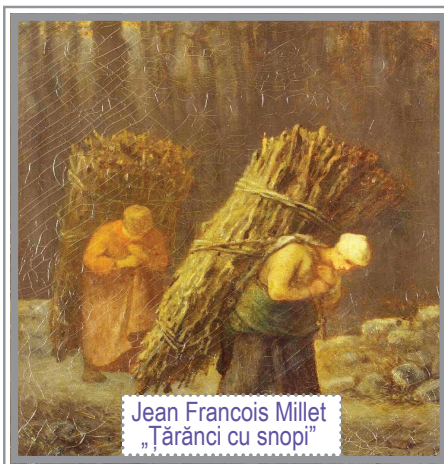
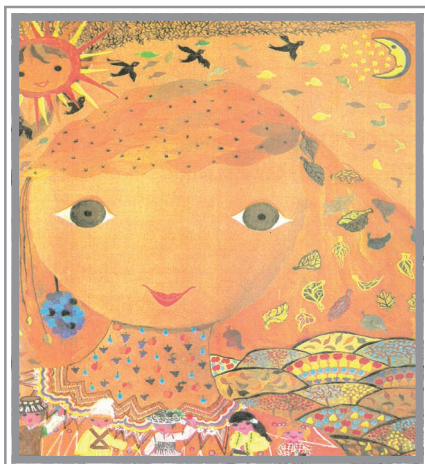
Dominanta cromatică poate consta dintr-o tonalitate generală pe baza unei singure culori sau armonia unei perechi de tonuri.

Dominanta este de două feluri:

● **dominantă rece**

● **dominantă caldă**

Într-o compoziție cu o gamă formată din trei perechi de complementare, una dintre perechi trebuie să domine suprafața, folosind și griurile ei.

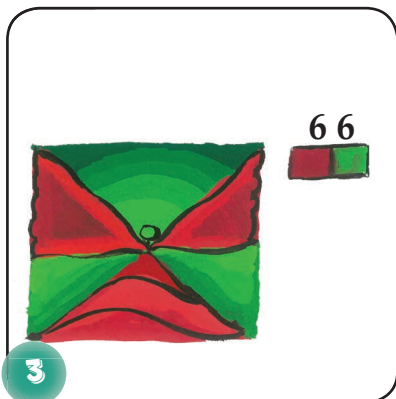
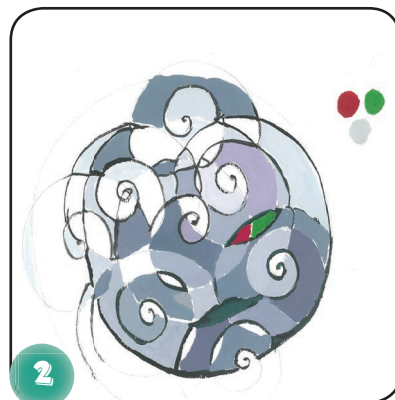

Ascultă cu atenție muzica: *Rapsodia română* (George Enescu), *Balada pentru vioară și orchestră* a lui Ciprian Porumbescu, *Bolero* de Ravel etc. Te poate inspira în alegerea dominantei cromatice calde sau reci.

Reprezintă muzica prin pete de culori cu caracter de simbol (bucurie, liniște, agitație etc.). Dominanta din lucrarea ta ne va transmite starea pe care ai simțit-o ascultând muzica.

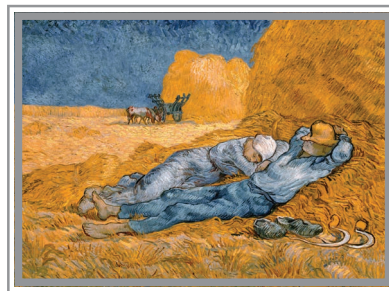
RECAPITULARE

1. Cum putem sugera apropierea sau depărtarea cu ajutorul punctelor?
2. Desenează o linie modulată.
3. Cu ajutorul punctelor, realizează într-un desen, impresia de greutate.
4. Ce redăm cu ajutorul valorației?
5. Pe un fond negru în formă de cerc, reprezintă în interior alte cercuri și triunghiuri de diferite dimensiuni și valori.
6. Notează litera **A** în dreptul enunțurilor adevărate și litera **F** în dreptul enunțurilor false.
 - a. Linia valorată pune în evidență întunericul și umbra.
 - b. Valoarea este calitatea culorii prin care deosebim luminozitatea sau întunecimea acesteia.
 - c. Pata valorată cromatică se obține prin degradeuri din alb și negru.
 - d. Valorația devine evidentă când pe fiecare element desenat apar toate intensitățile de lumină.
7. Realizează corespondența între fiecare desen și tipul de contrast corespunzător:

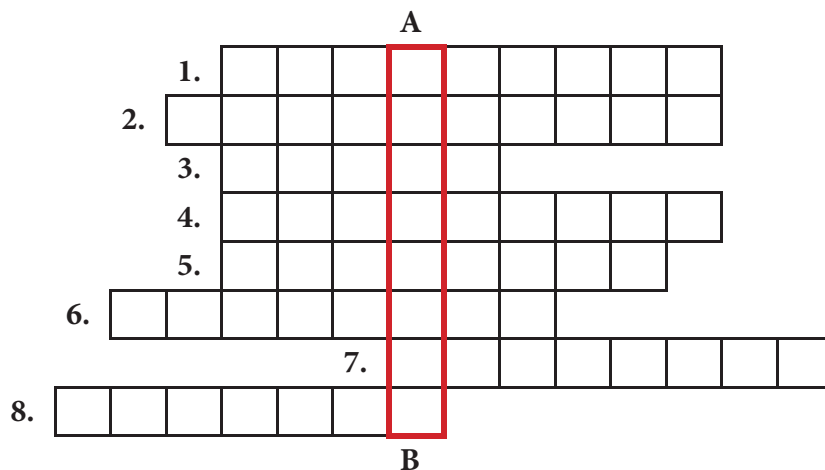
- a. de cantitate
- b. complementar
- c. cald-rece
- d. de calitate
- e. culorilor în sine

8. Precizează culorile contrastului complementar pentru fiecare tablou.

9. Completând rebusul, vei descoperi pe verticala A-B, denumirea **efectului artistic** obținut prin opoziția și juxtapunerea culorilor.

1. Contrastul de valoare se realizează între...
2. Contrastul închis - deschis se mai numește și...
3. Complementara culorii albastru este...
4. Raportul de proporție este dat de contrastul de...
5. Contrastul simultan și succesiv creează o...cromatică.
6. Linia care prin diferitele ei îngroșări poate deveni valoare
7. Contrastul de calitate rezultă din alăturarea unor culori pure sau...
8. A hașura înseamnă a ... linii, grupuri de linii paralele, egale ca grosime, trasate la aceeași distanță una de cealaltă.

Alege dominantă rece sau caldă.

În mijlocul suprafeței pe care lucrezi, colorează un cerc foarte mic în culoarea aleasă. În jurul acestui cerc trasează un alt cerc, prin juxtapunere, cu o nuanță sau ton (depinde de ce ai ales). Continuă cu alte cercuri, prin același procedeu. La final, în funcție de dominantă aleasă, transformă imaginea obținută, folosindu-te de linie. Alege un titlu potrivit lucrării tale.

Cubul

Se formează șase echipe, iar prin aruncarea unui cub pe care sunt scrise cifrele de la 1 la 6, fiecare echipă va avea un număr și va rezolva cerința corespunzătoare numărului.

- 1. Descrie** cum este realizată dominantă cromatică în cele două tablouri.
- 2. Compară** tipurile de dominantă cromatică din tablourile date.
- 3. Asociază** fiecărui desen titlul potrivit.
- 4. Analizează** din punct de vedere al limbajului plastic.
- 5. Aplică** pe o formă geometrică o dominantă cromatică prin folosirea griurilor colorate.
- 6. Argumentează** de ce al doilea tablou ar putea fi numit *Lumina din cameră*.

EVALUARE

Realizează o lucrare în care să folosești elementele de limbaj plastic învățate, având ca punct de plecare următoarele teme orientative: *În împărăția toamnei*, *Călătorie în țara culorilor*, *Portretul naturii*, *Vis de iarnă etc.*

În realizarea lucrărilor, vei avea în vedere rezolvarea următoarelor cerințe:

a. Utilizează cel puțin patru elemente de limbaj plastic.	1,5 punct x 4 = 6 puncte
b. Redă cel puțin un efect spațial al punctului și numește-l.	0,5 puncte x 2 = 1 punct
c. Folosește tipurile de linii după forma lor și numește-le.	0,5 puncte x 2 = 1 punct
d. Realizează cel puțin două contraste în lucrarea ta și numește-le.	0,25 puncte x 4 = 1 punct

Se acordă un punct din oficiu.

Total - 10 puncte.

După finalizarea lucrării, împreună cu colegii, realizează o expoziție și motivează alegerea temei.

II. NOȚIUNI DE CULTURĂ ARTISTICĂ

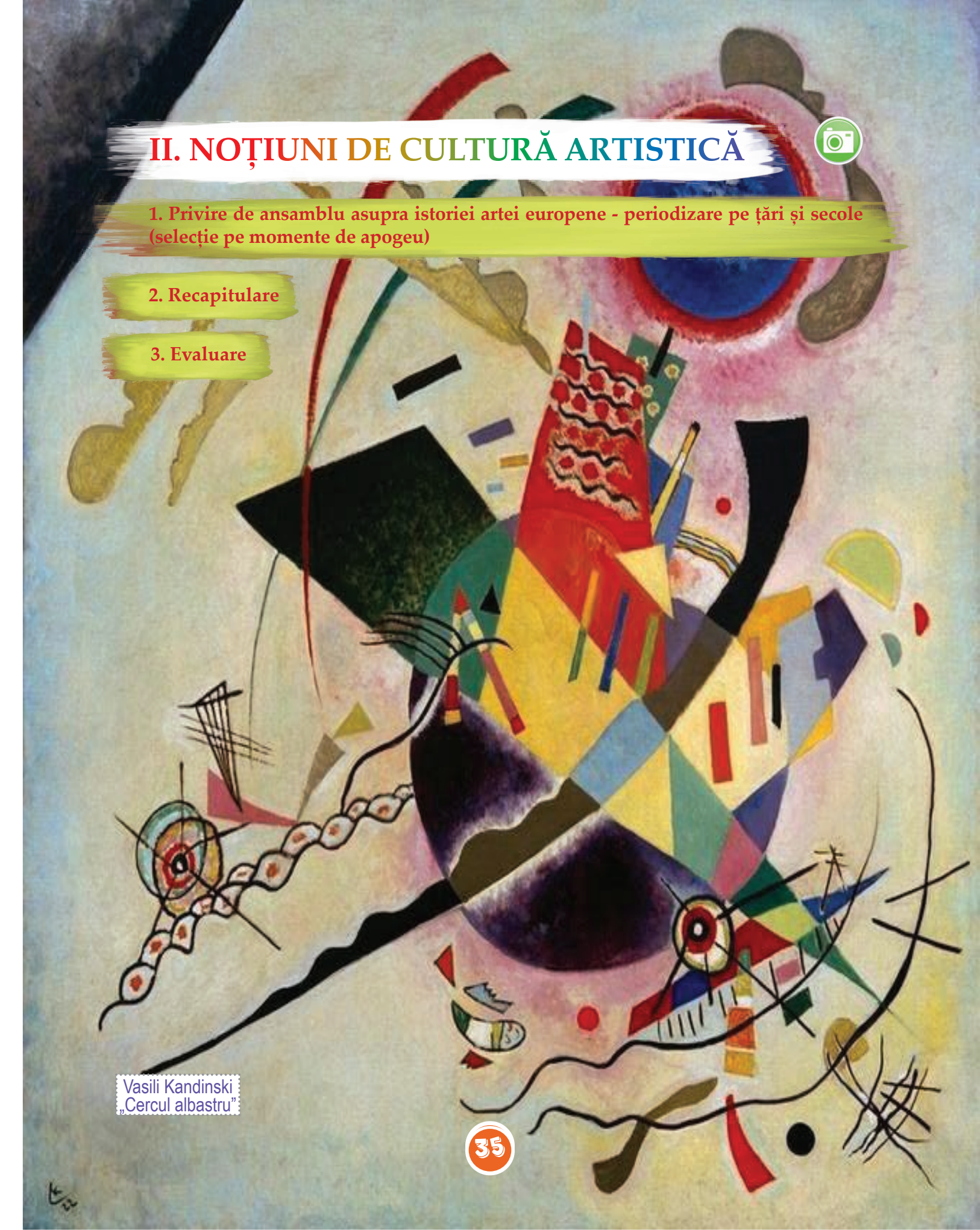

1. Privire de ansamblu asupra istoriei artei europene - periodizare pe țări și secole (selecție pe momente de apogeu)

2. Recapitulare

3. Evaluare

Vasili Kandinski
„Cercul albastru”

1. PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA ISTORIEI ARTEI EUROPENE - PERIODIZARE PE ȚĂRI ȘI SECOLE (SELECȚIE PE MOMENTE DE APOGEU)

• ARTA ÎN GRECIA ANTICĂ

În evoluția artelor plastice, se disting cinci perioade: arta homerică (secolele XII - VIII î.Hr.), arta arhaică (secolele VII - VI î.Hr.), arta clasică (secolul al V-lea î.Hr.), arta clasicismului târziu (secolul al IV-lea î.Hr.) și arta elenistică (secolele III - II - I î.Hr.).

În secolul al V-lea î.Hr., **arta Greciei** cunoaște apogeul.

Acropola, colină sacră situată în Atena, este locul unde se găsesc cele mai renumite temple: **Parthenonul** (construit în cinstea zeiței Atena), **Propileele** (construite la intrarea în Acropole, micul templu al Victoriei) și Poseidon, **Erehteionul** (închinat Atenei și lui Poseidon, acoperișul balconului fiind susținut de **cariatide**).

Parthenonul

Relieful sculptat de sub streașină reprezintă **friza**.

cariatidă

Cariatide (Erehteionul)

În funcție de capitel, coloanele templelor erau împărțite în trei ordine:

- 1 **ordinul doric** (forma unei farfurii);
- 2 **ordinul ionic** (capitelul răsucit în două spirale de forma unor coame de berbec);
- 3 **ordinul corintic** (capitelul sub forma unui mănunchi de frunze).

1

2

3

friză - ornament în formă de bandă orizontală cu picturi sau reliefuluri în jurul unui vas, al unei săli, al unui sarcofag etc.

cariatidă - statuie reprezentând o femeie care susține, ca o coloană, cornișa (partea superioară a unui zid; unui acoperiș), o intrare etc.

capitel - partea superioară, mai groasă și ornată, a unei coloane.

• ARTA ROMEI ANTICE

(secolele al III- lea î.Hr. - al III- lea d.Hr.)

În perioada **Romei Antice**, romanii au ridicat bazilici, amfiteatre, arcuri de triumf, palate și temple bine proporționate, solide, împodobite cu statuete de pământ ars, sculpturi în bronz și picturi în culori luminoase. Ei au introdus pentru prima dată în antichitate **bolta**.

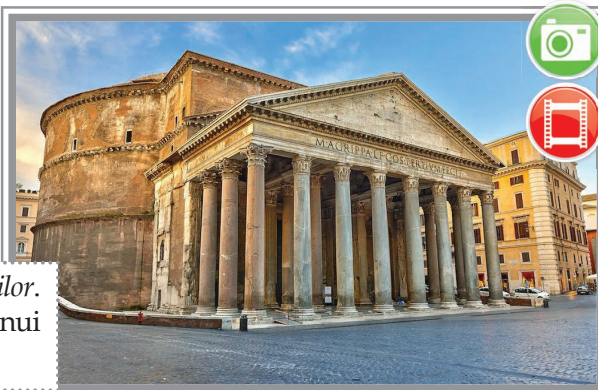
Coloanele lipite de pereți au rol decorativ. Capitelul este de regulă corintic sau compozit (combinație de ionic și corintic).

Forul lui Traian este realizat de arhitectul Apolodor din Damasc.

Mozaicul este folosit pentru realizarea **pavimentelor** și a diverselor panouri decorative.

Colosseumul (secolul I) este un amfiteatru imens de formă rotundă, mărginit de tribune și de bolți etajate.

Pantheonul este *templul dedicat tuturor zeilor*. El are formă rotundă, intrarea asemănătoare unui templu grecesc și tavanul sub formă de cupolă.

Columna lui Traian (secolul I) este un monument antic din Roma construit pentru comemorarea victoriei romanilor în Dacia. Ea este acoperită cu o bandă de relief reprezentând campaniile armatei romane în Dacia.

mozaic

boltă - 1. construcție cu partea superioară în formă de semicerc sau numai bombată.
2. încăpere, gang sau galerie subterană cu tavanul arcuit.

mozaic - lucrare de tehnică decorativă, care constă în asamblarea artistică a unor bucăți mici de marmură, de ceramică, de sticlă, de smalț etc. de diferite culori, lipite între ele cu mortar sau cu mastic.

paviment - pardoseală a unei încăperi sau pavaj al unei curți interioare, făcute din piatră, mozaic etc., având și o funcție decorativă.

● STILUL BIZANTIN

(secolele al V-lea – al XIV-lea)

Stilul bizantin apare în Imperiul Roman de Răsărit.

Acesta este caracterizat printr-o mare varietate de forme și bogăție ornamentală. Este o artă de curte domnească, somptuoasă, religioasă.

Arhitectura se caracterizează prin **cupole** de formă rotundă și **arcuri** sprijinite pe coloane. Se construiesc palate, clădiri religioase, ziduri de apărare.

Stilul bizantin s-a răspândit în țările aflate sub influența Imperiului Bizantin: România, Bulgaria, Serbia, Rusia.

Biserica Sfânta Sofia din Istanbul (Biserica Înțelepciunii Divine) este una dintre cele mai apreciate clădiri în stil bizantin din istoria lumii.

Se remarcă prin dimensiunile copleșitoare, armonia proporțiilor, cupola uriașă care sugerează intensitatea Universului.

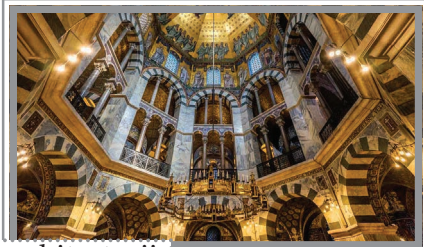

Biserica Domnească Sfântul Nicolae din Curtea de Argeș este ctitoria lui Basarab I, cea mai veche ctitorie voievodală din Țara Românească.

● RENAȘTEREA CAROLINGIANĂ

(secolele al VIII-lea – al IX-lea)

Renașterea carolingiană, contemporană cu arta bizantină, reprezintă prima perioadă de renaștere culturală majoră, în Occident, din Evul Mediu. Are loc o reînnoire a artelor, a culturii și a studiilor, prin regăsirea valorilor antichității. Arhitectura joacă un rol important.

Capela palatină din Aachen (790-800) este capodoperă a arhitecturii carolingiene, construită în timpul domniei lui Carol cel Mare. Elementele sale solide și geometria clară prefigurează marile catedrale romanice.

● STILUL ROMANIC

(secolele al X-lea – al XII-lea)

Principalele realizări ale artei romanice aparțin arhitecturii. S-au construit castele, biserici mănăstirești cu ziduri groase de apărare, din piatră, cu ferestre înguste și bolți.

Catedrala Sfântul Mihai
din Alba Iulia (sfârșitul secolului al XI - lea)

• STILUL GOTIC

(secolele al XII-lea – al XV-lea)

Stilul gotic apare în Franța și se răspândește în restul Europei.

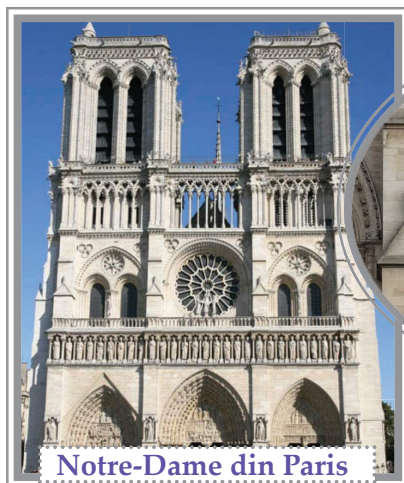
În arhitectură apar: **arcul frânt, ogiva, contrafortul, arcul butant și rozeta**.
Principalul monument gotic este **catedrala**.

Caracteristicile catedralelor sunt: înălțimea (ele fiind foarte înalte), zveltețea (au turnuri ascuțite) și interioarele largi, luminoase.

Numită și „enciclopedie în piatră”, catedrala reunește aproape toate ramurile artei: sculptură, pictură, vitraliu, arte decorative.

Pictura este subordonată religiei, apărând **pictura pe panou și vitraliile**.

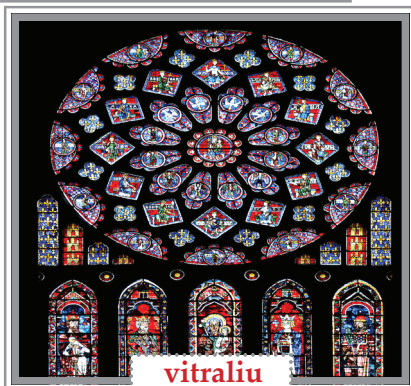
Vitraliile sunt viu colorate și redau cu măiestrie sfinți, animale, plante, scene de bătălie, redată într-o incandescență de culori ca în lumea basmelor.

rozetă gotică

fereastră gotică

vitraliu

Domul din Milano

ogivă - sistem de construcție caracteristic arhitecturii gotice, format din intersecția a două arce de cerc dispuse diagonal, care formează structura unei bolți sau a unei deschideri.

contrafort - 1. întăritură masivă de beton sau de zidărie în formă de stâlp paralelipipedic, care formează corp comun cu un zid și care servește la mărirea rezistenței lui 2. picior al unui turn de extracție înclinat spre exterior.

rozetă - fereastră circulară de mari dimensiuni, decorată cu vitralii și folosită mult la ornamentarea fațadelor catedralelor gotice;

vitraliu - panou decorativ din plăci de sticlă colorată sau pictată în culori de smalt, montate în armătură de plumb, folosită la ferestre.

• RENAȘTEREA

(secolele al XIV-lea - al XVI-lea)

Renașterea apare ca urmare a schimbărilor economice, politice și sociale mai întâi în Italia, răspândindu-se mai târziu în restul Europei.

Este cunoscută ca fiind cea mai strălucitoare perioadă din istoria omenirii.

În centrul preocupărilor se află omul eliberat de autoritatea bisericii, punându-se accentul *pe redarea armoniei și a frumuseții corpului uman și a naturii.*

Reprezentanți de seamă ai Umanismului (Umanismul - filozofia Renașterii care a pus în centrul preocupărilor **omul**): *Dante Aligheri, Petrarca, Shakespeare, Cervantes, Dimitrie Cantemir.* În știință s-au remarcat *Leonardo da Vinci și Galileo Galilei.*

Dezvoltarea artelor este favorizată de faptul că oamenii bogați își construiau palate și vile luxoase pe care le voiau împodobite cu opere de artă.

• RENAȘTEREA ÎN ITALIA

Arhitectura cunoaște o nouă orientare: palatele și vilele nu mai sunt izolate și fortificate, ele fiind amplasate în orașe. Au fațade atrăgătoare, ornamentate cu arcuri, cu **pilaștri** încadrați în zidărie și **frontoane** așezate deasupra ușilor și ferestrelor. Interioarele sunt largi, au scări monumentale, cu balustrade sculptate și ferestre mari. Cel mai important arhitect este (Donato di Pascuccio d'Antonio) **Bramante**.

Sculptura se desprinde de arhitectură. Se lucrează statui, busturi, figuri întregi sau ecvestre, din piatră, marmură, bronz, lemn, teracotă, înfățișând eroi legendari, portrete de bărbați, femei și copii.

În **pictură** sunt reprezentate subiecte religioase, istorice, mitologice.

Dintre cei mai importanți pictori amintim: *Paolo Uccello, Sandro Boticelli, Tiziano Vecellio, Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonarroti, Rafael Sanzio.*

Leonardo da Vinci - titan al renașterii, arhitect, fizician, chimist, inginer, anatomist, pictor și inventator.

Leonardo da Vinci
„Doamna cu hermina”

pilastru - stâlp paralelipipedic prevăzut de obicei cu o bază și cu un capitel, care servește ca element de ornamentație sau de consolidare a unui zid.

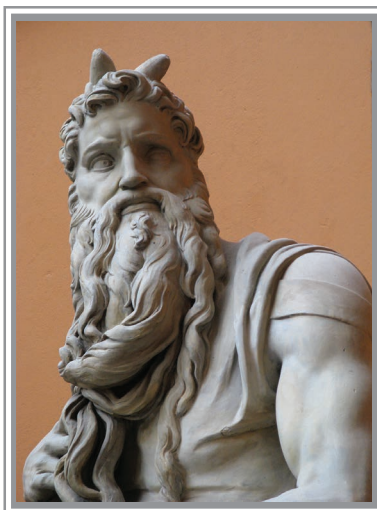
fronton - 1. element de formă triunghiulară, mărginit de o cornișă, care încoronează fațada unui edificiu. 2. element alcătuit dintr-o cornișă curbă sau frântă, care se găsește deasupra intrării unui edificiu, deasupra unei uși etc.

Leonardo da Vinci
„Cina cea de taină”

În „Cina cea de taină” din Milano, *Leonardo da Vinci* realizează un adevărat studiu al temperamentelor umane. Central este reprezentat Iisus, plin de noblețe, calm și resemnat, înconjurat de cei doisprezece apostoli, reprezentați ca niște simpli oameni, în diverse atitudini și stări sufletești: violență, indignare, furie, mâhnire, uimire, teamă, melancolie.

Michelangelo Buonarroti, titan al Renașterii, sculptor, pictor, inginer, poet, a elogiât omul în toate creațiile sale.

„*Moise*” este o sculptură care înfățișează un bătrân viguros, într-o poziție dinamică cu figură severă.

Pe plafonul **Capellei Sixtine**, scenele sunt încadrate în chenare și înconjurată cu figuri de profeți, cu fețe expresive, corpuri tinere, viguroase.

• RENAȘTEREA ÎN FRANȚA

Spre deosebire de Renașterea italiană, **Renașterea în Franța** apare și se dezvoltă mai târziu ca urmare a Războiului de 100 de ani cu Anglia.

Arhitectura deține rolul cel mai important în Renașterea franceză.

S-au construit numeroase palate și castele, elegante, impunătoare, sobre, dezvoltate pe orizontală, cu grădini vaste, terase, scări monumentale și balcoane.

„Palatul Louvre” este realizat de arhitectul Pierre Lescot.

• RENAȘTEREA ÎN ȚĂRILE DE JOS

Se dezvoltă mai lent decât în Italia, fiind strâns legată de tradițiile locale și de arta populară. Pictura cunoaște o mare dezvoltare. Apare pictura pe panouri portabile din lemn.

Pieter Bruegel cel Bătrân „Ospățul la nuntă” (pictorul țăranilor și al proverbelor)

• RENAȘTEREA ÎN GERMANIA

Se dezvoltă pictura de șevalet în ulei și arta gravurii. Sunt abordate atât subiecte religioase cât și laice.

Albrecht Dürer, cel mai renumit gravor, observator, atent la realități, abordează teme biblice în care se regăsesc elemente din viața de zi cu zi.

S-a ocupat de studiul perspectivei și al proporțiilor, preocupat fiind și de studiul naturii.

În „**Portretul mamei**” de *Albrecht Dürer* se observă preocuparea pentru redarea expresiei feței, gârbovită de muncă, îmbătrânită timpuriu.

• BAROCUL

Stilul baroc apare în secolul al XVII - lea în Italia, cu rolul de a recâștiga încrederea oamenilor în biserică, provocând emoție religioasă.

Edificiul baroc este un edificiu grandios, fastuos, monumental, cu aspect sculptural,

aspect datorat excesului ornamental. Elementele arhitectonice sunt răsucite, rotunjite, dispuse pe înălțime. Se folosesc: **coloana în torsadă**, **voluta**, **planul oval**.

În pictură și în sculptură, personajele sunt reprezentate în poziții încordate, răsucite, cu atitudini teatrale pentru a sublinia forța mișcării.

Giulio Romano
„Zeii din Olimp”

Pentru intensificarea efectului emoțional, artiștii folosesc **tehnica trompe l'oeil** (tehnică artistică utilizată în pictură în scopul creării iluziei de tridimensionalitate) și **clar obscurul pictural**.

Reprezentanți de seamă: *Peter Paul Rubens, Jacopo Robusti zis Tintoretto, Rembrandt Harmenszoon van Rijn, Michelangelo Merisi zis Caravaggio.*

În lucrările lor, artiștii exprimă sentimente ca: extazul, suferința, neliniștea, tensiunea, spaima etc.

În operele lui Rembrandt, principalul actor este lumina, o lumină care emană din lucruri și din făpturi.

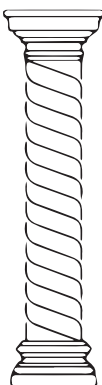
torsadă - *motiv arhitectonic ornamental care imită o frânghie răsucită.*

volută - *element de arhitectură asemănător cochiliei de melc sau coarnelor berbecului.*

volută

torsadă

Rembrandt van Rijn
„Furtuna pe Marea Galileii”

• CLASICISMUL

Clasicismul este un curent în artă și în literatură, caracteristic secolului al XVII-lea în Franța. În artă reia principiile clasice renascentiste, având ca model arta antică, cu studiul proporțiilor nobile, frumusețea atitudinii, anatomia perfectă. Desenul capătă întâietate asupra culorii. Se pune accent pe genul istoric (imitarea modelelor greco-romane).

Reprezentativ pentru arhitectură este „**Castelul Versailles**” din Franța, realizat de arhitectul François Mansart.

Ordinea clasică a fațadei face să predomine linia orizontală și verticală.

Reprezentanți ai picturii: *Georges de La Tour, Luis le Nain*

Georges de La Tour
„Închinarea pastorilor”

• ROCOCO

Rococo este un stil artistic de ornamentație care apare în Franța în prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Este un stil rafinat, unde întâlnim culori vesele, deschise, un ritm jucăuș, elemente decorative: **arabescuri, împletituri, rozete, ghirlande.**

Arhitectura se caracterizează prin unitate, fiind dominată de linii curbe, în formă de C, curgătoare, grațioase, unde întâlnim scoica cu semnificații multiple.

Sanssouci
Potsdam

Pictura reflectă viața aristocratică în culori vii. Sunt reprezentate scene sărbătorești, pline de viață, alegorice sau pastorale, cu personaje exuberante, vesele, fine.

Antoine Watteau este pictorul sărbătorilor elegante și al saloanelor.

„Îmbarcarea spre Cythera”- o compoziție alcătuită din figuri enigmatice, într-o atmosferă vapoasă.

• NEOCLASICISMUL

(secolele al XVIII-lea - al XIX-lea)

Neoclasicismul este un stil în artă care se manifestă în toată Europa. Reprezintă o reacție împotriva excesului de lux, de strălucire și de bogăție ornamentală, apărut în baroc și dezvoltat în Rococo.

Pantheon din Paris

Exemplu: „Pantheonul din Paris”

În pictură se exagerează importanța desenului și a formei, în timp ce culorile devin sobre.

Formele devin sobre, armonioase, severe, este un stil echilibrat, riguros, dominat de ordine. Se revine la idealurile clasice, având ca model arta greacă și romană, aceste caracteristici regăsindu-se și în arhitectură.

Jacques - Luis David
„Napoleon Bonaparte traversând
Marele Saint- Bernard”

Jacques - Luis David
este artist oficial al împăratului
Napoleon Bonaparte.

Realizează lucrări
în care se remarcă claritatea
expunerii, prin intermediul
ordinii, al simetriei, al pro-
porțiilor.

Jacques - Luis David
„Jurământul Horatiilor”

• ROMANTISMUL

(secolele al XVIII-lea - al XIX-lea)

Romantismul este o mișcare artistică care promovează lirismul, fantezia și libertatea de expresie.

Personajele sunt descrise în complexitatea lor, dând impresia că sunt eroi excepționali în împrejurări excepționale.

Sunt folosite culori strălucitoare, care au consistență, cu tușe violente.

Eugène Delacroix spunea despre culori că sunt muzica ochilor, el realizând compoziții însuflețite, ritmate, în care alternează umbrele și luminile într-un raport echilibrat.

Formele sunt învolburate, agitate, liniile nervoase, dinamice, curbate, culorile strălucitoare, tonurile clare.

Eugène Delacroix
„Călăreți marocani în acțiuni militare”

• REALISMUL

Realismul apare la jumătatea secolului al XIX-lea, fiind o reacție contra fanteziei și a pasiunilor exagerate ale romantismului. Are loc o întoarcere la studiul aprofundat al naturii, pentru a se putea sugera cât mai obiectiv și mai veridic realitatea.

Gustave Courbet este un pictor francez care a condus mișcarea artistică a realismului.

Gustave Courbet
„Bună ziua, domnule Courbet”

Jean-François Millet realizează peisaje ample, mărețe, cu perspectivă largă, folosind o gamă austeră.

Jean-François Millet
„Culegătoarele de spice”

• IMPRESIONISMUL

Impresionismul este o mișcare artistică apărută în Franța în a doua jumătate a secolului al XIX - lea, inaugurând arta modernă, caracterizată prin renunțarea la contururile precise, la detalii, la clar obscur, spre a reda cât mai sugestiv lumina.

Numele de impresionism vine de la lucrarea „Impresie, răsărit de soare” a lui *Claude Monet*.

Claude Monet
„Doamnă cu umbreluță de soare”

Tușa devine foarte picturală, plină de prospețime, spontană, se divide în pete colorate, forma își pierde rigoarea prin dizolvarea conturului. Lumina se încălzește, umbrele se răcesc.

Edgar Degas realizează compoziții cu paginare neobișnuită, cu personaje așezate în marginea lucrării sau secționare. Desenator desăvârșit, renunță parțial la linie. Este fascinat de activitatea balerinelor și a acrobaților.

„Impresie, răsărit de soare”

Genurile preferate sunt: peisajul, portretul, compoziția cu personaje.

Realitatea este sugerată exact așa cum o percepe ochiul la un moment dat, într-o anumită lumină, în anumite condiții meteorologice.

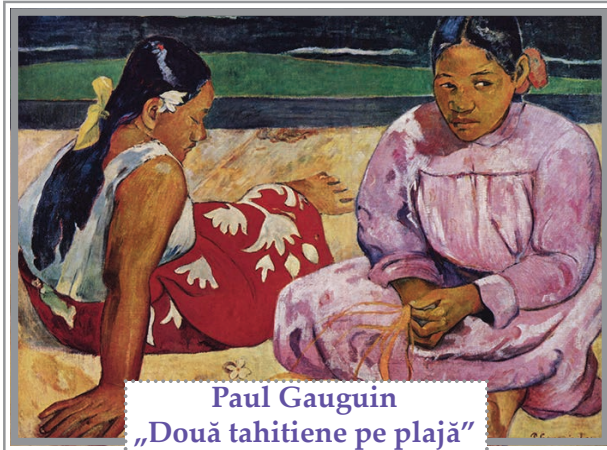
Edgar Degas „Balerină dansând”

• POSTIMPRESIONISMUL

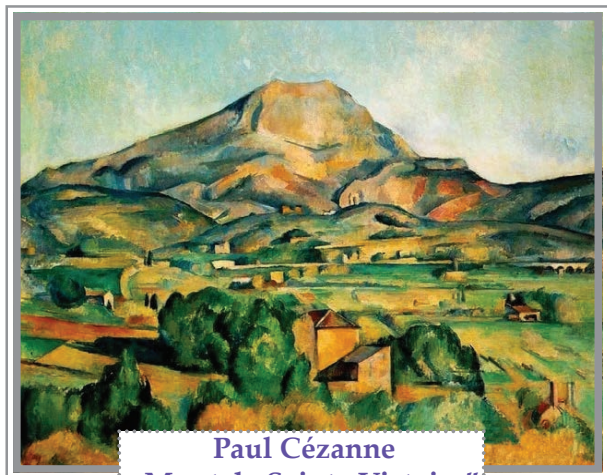
Postimpresionismul reprezintă perioada care a urmat epocii de înflorire a impresionismului.

Postimpresioniștii vor să creeze ceva durabil, să pătrundă esența lucrurilor. Sunt influențați de culoarea impresioniștilor.

Reprezentanți: *Paul Gauguin, Vincent Van Gogh, Paul Cézanne, Henri Toulouse Lautrec.*

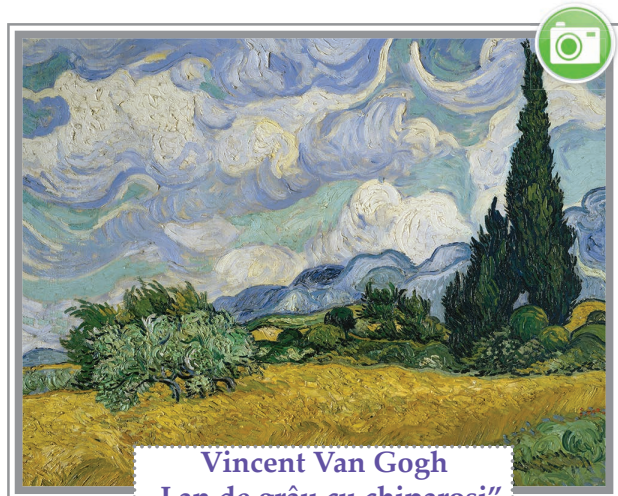

Vincent Van Gogh, pictor olandez, creează compoziții cu un puternic dinamism emoțional datorat tușelor frământate, formelor și liniilor răsucite, nervoase, agitate.

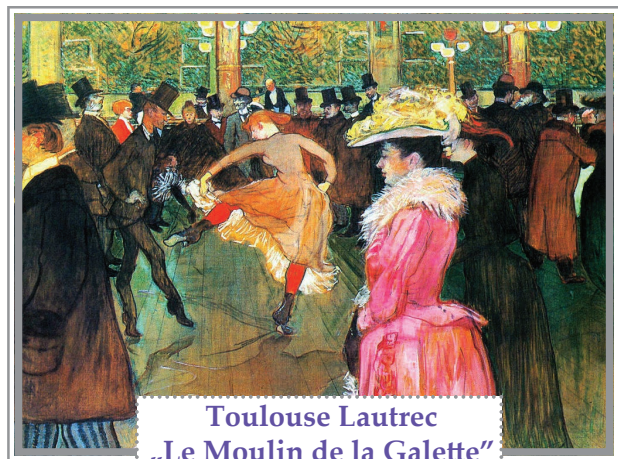

Toulouse Lautrec este maestru al desenului, linia fiind principalul element de limbaj plastic prin care se exprimă. Ilustrează cu predilecție lumea dinamică din cabarete. Se remarcă spontaneitatea formelor și diversitatea cromatică.

Paul Gauguin este atras de arta populară și de arta primitivă, creând compoziții statice cu perspectivă redusă, cu un puternic caracter decorativ, utilizând culori strălucitoare.

Paul Cézanne condamnă dizolvarea formei și realizează volume construite geometrizate, construite prin modularea culorii, fiind precursorul cubismului.

• ARTA SECOLULUI al XX-LEA

În secolul al XX-lea apar o multitudine de stiluri și mijloace de expresie curente care se dezvoltă unele din altele, care au caracteristici comune sau din contră, sunt total diferite, se întrepătrund și se ramifică: fovism, cubism, expresionism, abstracționism, dadaism, suprarealism, pop - art, op - art sau artă optică, art nouveau, postmodernism.

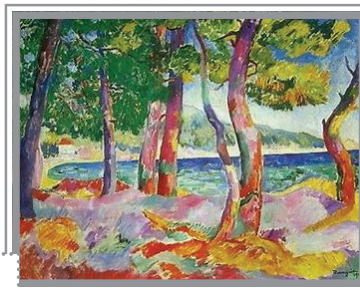
• FOVISMUL

Denumirea curentului vine de la **fauves**, cuvânt care în limba franceză înseamnă animale sălbatice. Apare în Franța în perioada 1905-1910.

Genurile preferate de artiști sunt **peisajul și portretul**. Se remarcă prospețimea și vitalitatea cromatică.

Reprezentanți: *Henri Matisse, André Derain, Henri Charles Manguin*
Exemple: „Portretul cu dunga verde”, „Camera roșie”.

Henri Charles Manguin „Pădurea din Cavalière”

• CUBISMUL (1907-1914)

Reprezentanții **cubismului** realizează o recompunere a realității, o realitate văzută și gândită de ei, transpusă în naturi statice, portrete, compoziție cu personaje, peisaje.

În funcție de modul de tratare al formei, există trei faze ale cubismului: faza cezanniană, faza analitică și faza sintetică.

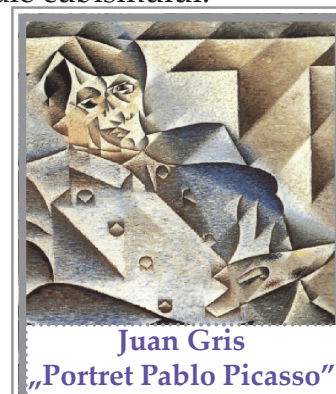
Reprezentanți: *Georges Braque, Pablo Picasso, Juan Gris*

Juan Gris
„Chitară și bol de fructe”

Juan Gris
„Chitară pe o masă”

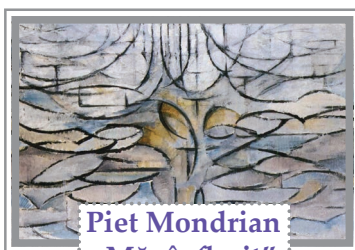

Juan Gris
„Portret Pablo Picasso”

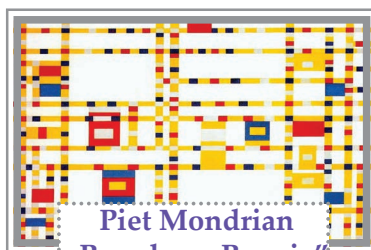
• ARTA ABSTRACTĂ

Arta abstractă are la bază un protest împotriva naturalismului și a academismului, îndepărtând arta figurativă și așezând în loc un sistem de pete, linii ce ar trebui să exprime gândurile, sentimentele, încărcătura emoțională și senzitivă a artistului.

Reprezentanți: *Vasili Kandinski, Piet Mondrian.*

Piet Mondrian
„Măr înflorit”

Piet Mondrian
„Broadway Boogie”

Vasili Kandinski
„Galben-roșu-albastru”

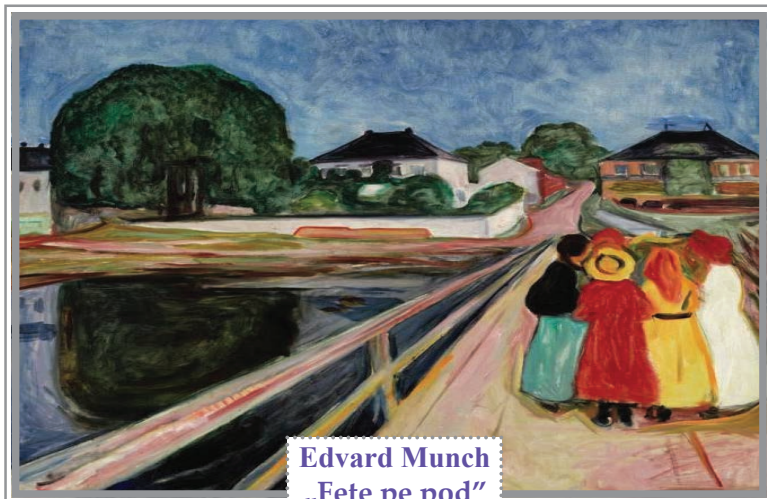

Vasili Kandinski
„Compoziția X”

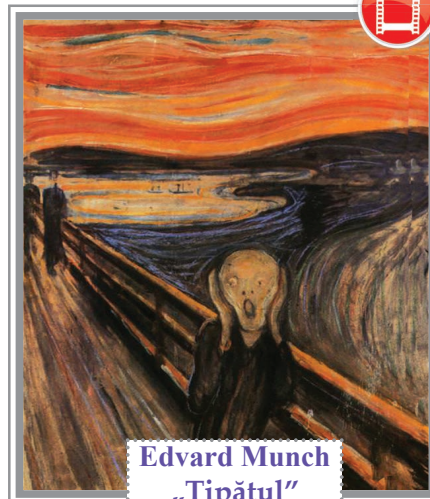
● EXPRESIONISMUL

Expresionismul apare pentru prima dată în Germania, reprezentând o reacție împotriva realismului și a impresionismului. Pictorii expresioniști au în comun gustul pentru culorile contrastante, pentru stilizarea portretelor, pentru atmosferă sumbră, tenebroasă.

Edvard Munch - pesimist, neliniștit, pătrunde în lumea fricii și a singurătății.
Exemplu: „Țipătul”.

Edvard Munch
„Fete pe pod”

Edvard Munch
„Țipătul”

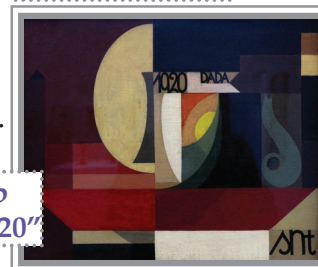
● DADAISMUL

Dadaismul este în aparență mai mult un experiment decât o mișcare artistică, în care totul este illogic, bazat pe hazard.

Reprezentanți: *Sophie Taeuber-Arp, Tristan Tzara*

Din dadaism a evoluat suprarealismul.

Sophie Taeuber-Arp
„Compoziție Dada, 1920”

● SUPRAREALISMUL

James Ensor „Muzicienii îngrozitori”

Termenul denumește curentul artistic care se caracterizează printr-o libertate totală de expresie. Dintre cei mai importanți pictori suprarealiști, fac parte: *Salvador Dali, Giorgio de Chirico, Joan Miro, James Ensor* etc.

● ART NOUVEAU

Evoluează la începutul secolului al XX-lea (la belle époque), în special în artele decorative, în design și arhitectură. Este caracteristică linia asimetrică, ondulatorie, care se termină printr-o curbare bruscă, ce dă senzația de energie.

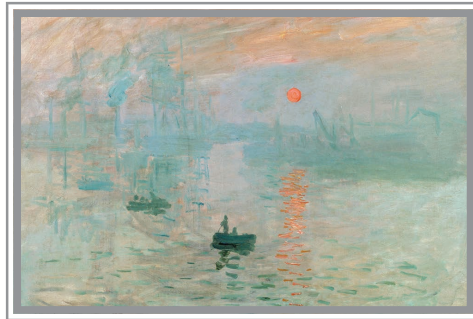
Gustav Klimt
„Portretul Adelei Bloch-Bauer”

RECAPITULARE

1. Ce reprezintă cariatida și unde se întâlnește?
2. Din ce temple este alcătuită Acropola?
3. Numește cel puțin 2 monumente reprezentative din arhitectura Romei Antice.
4. Care sunt elementele reprezentative ale stilului gotic în arhitectură?
5. Numește caracteristicile catedralelor gotice.
6. Ce sunt vitraliile și în ce perioadă apar pentru prima dată?
7. Numește cel puțin trei reprezentanți de seamă din perioada Renașterii.
8. Denumeste fiecare tablou, stilul și pictorii.

9. Selectează din lista de mai jos curente care aparțin secolului al XX-lea:
baroc, cubism, fovism, impresionism, expresionism, arta abstractă, rococo, pop-art, renaștere, dadaism.
10. Completează jurnalul, apoi realizează interevaluarea împreună cu un coleg.

Jurnalul triplu

Curent artistic	Pictor	Tablou
Expresionismul	Eduard Munch	Țipătul
Renașterea		
Impresionismul		
Arta abstractă		

Autoevaluare	Interevaluare (evaluarea unui coleg)

Autoevaluare

11. Din lista dată, realizează o selecție a cuvintelor – cheie, care se referă la stilul gotic și la stilul baroc și postează-le pe două coloane: *arcul frânt, coloana în torsadă, vitraliile, rozeta, voluta, planul oval, contrafortul, arcul butant.*

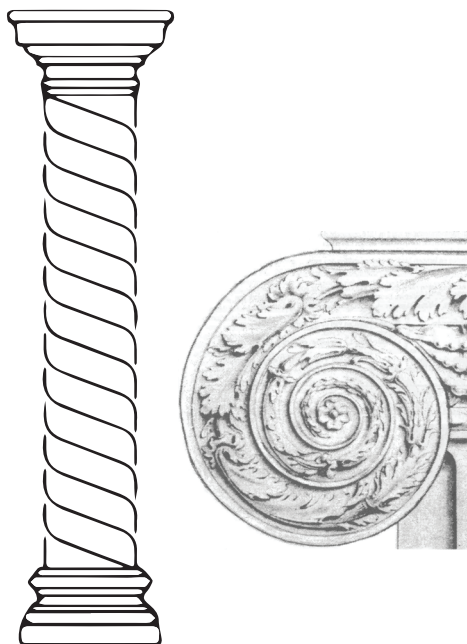
12. Privește tabloul și completează cu informațiile corespunzătoare.

Ciorchinele

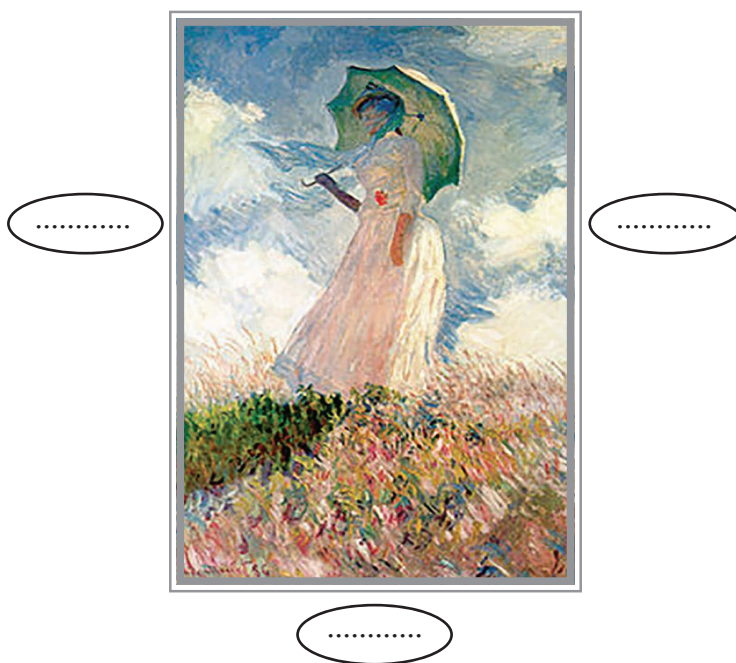
personajul central stările sufletești reprezentate autorul

mesajul perioada titlul

13. Scrie denumirea celor două elemente arhitectonice din imaginile de mai jos.

14. Privește tabloul și scrie trei cuvinte care să exprime ceea ce simți în legătură cu acesta.

EVALUARE

1. Realizează corespondența dintre imagini și ordinul grecesc al fiecărei coloane.

corintic

doric

ionic

romanic

0,5 puncte x 3 = 1,5 puncte

2. Identifică mișcarea artistică ce promovează lirismul, fantezia și libertatea de expresie.

a. Fovism

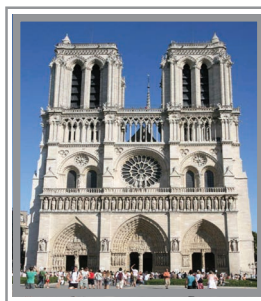
b. Art Nouveau

c. Romantism 1 punct

3. Denumeste stilul arhitectural corespunzător fiecărui monument, după model.

stilul romanic

0,5 puncte x 3 = 1,5 puncte

4. Completează spațiile libere cu termenii potriviți, după model:

Model: Mișcarea artistică a realismului a fost condusă de către pictorul **Gustave Courbet**. Castelul Versailles este construcție reprezentativă pentru ... În cadrul stilului ... se folosesc cu predilecție arabescuri, împletituri, ghirlande. Eugène Delacroix este reprezentant al ... Toulouse Lautrec, Paul Cézanne, Vincent van Gogh, Paul Gauguin sunt pictori de seamă din perioada ...

0,5 puncte x 4 = 2 puncte

5. Realizează corespondența între fiecare tablou și pictor, după model.

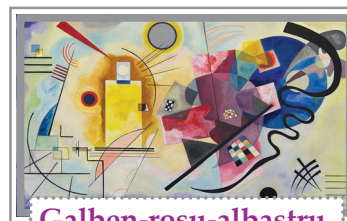
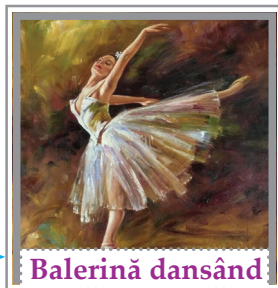
Vincent Van Gogh

Piet Mondrian

Rembrandt Van Rijn

Vasili Kandinski

Edgar Degas

1 punct x 3 = 3 puncte

Se acordă un punct din oficiu.

Total - 10 puncte.

III. TEHNICI SPECIFICE ARTELOR PLASTICE

1. Tehnici grafice – valorația prin linie și suprafață în creion și cărbune

2. Tratarea picturală

3. Tratarea decorativă

4. Recapitulare

5. Evaluare

Anastasia Banu
„Fire de poveste”

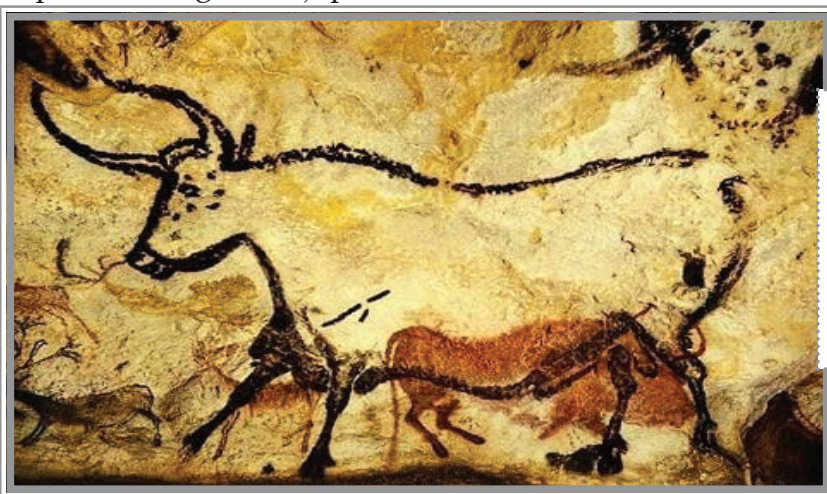
1. TEHNICI GRAFICE - VALORAȚIA PRIN LINIE ȘI SUPRAFAȚĂ ÎN CREION ȘI CĂRBUNE

Ramurile artelor plastice s-au dezvoltat, s-au transformat datorită evoluției umanității și dezvoltării tehnologiei, care a permis inventarea și folosirea materialelor și a instrumentelor cât mai bune și mai variate pentru **tehnici artistice diferite**.

Tehnica artistică cuprinde un ansamblu de procedee ce revin la folosirea instrumentelor cu care se lucrează și de suportul pe care se lucrează.

Sunt tehnici grafice tradiționale (culorile de apă, carioca, creionul, cărbunele precum și colajul, decolajul) și moderne (origami, grafito, grafică pe calculator etc.)

Ceea ce realizezi tu în orele de educație plastică poate fi încadrat în domeniul de reprezentare grafică și picturală.

Grafica, artă a liniei, a desenului, este cea mai veche formă de expunere începând cu reprezentările rupestre (reprezentările din peșteri).

Cu ce, pe ce, cum, de ce?

Cu ce?

Câteva instrumente folosite în tehnici grafice, le vei găsi în atelierul oricărui grafician:

- creioane de diferite grosimi
- penițe
- bețișoare
- cretă colorată
- cărbune
- cariocă
- ceracolor
- tabletă etc.

grafică - 1. reprezentare prin desen a unei mărimi 2. reprezentare prin linii, figuri geometrice, hărți etc. a unor date din diverse domenii de activitate. 3. ramură a artei plastice la baza căreia se află desenul fără culoare și desenul tehnic și care folosește diverse procedee tehnice precum gravarea, litografia etc. 4. arte care țin de trasarea de linii sau semne pe suprafețe plane. 5 referitor la felul în care se realizează o tipăritură.

Cele mai potrivite creioane pentru hașură sunt creioanele grafit cu mină moale. Acest tip de mină permite și lasă pe hârtie o urmă mai închisă, printr-o apăsare mai ușoară a creionului pe hârtie. Acestea sunt creioanele inscripționate cu litera B.

Alături de literă apare și o cifră. Cu cât cifra este mai mare, cu atât mina este mai moale.

Un set complet de creioane grafit cuprinde creioane de la 9H (mina cu tăria cea mai dură) la 9B (mina cu tăria cea mai moale).

1. Creioanele cu **tărie dură** (conțin litera H, de la „Hard” - tare)

Acest creion trasează linii precise, curate, tonalități mai deschise, potrivite pentru schiță sau desen arhitectural.

2. Creioanele cu **tărie moale** (conțin litera B, de la „Black” - negru)

Aceste creioane trasează linii puternice, tonalități închise potrivite pentru a umple spații, pentru a hașura.

3. Creioanele cu **tărie medie** (conțin literele HB).

Acestea sunt creioane potrivit pentru schițe de început, exerciții inițiale.

4. Creioanele cu **vârf subțire** (conțin litera F „Fine”, - fin)

Sunt creioane potrivite pentru detalii foarte fine.

Pe ce lucrezi?

Ai nevoie de hârtie de calitate superioară, nu din cea utilizată frecvent pentru realizarea schițelor și a crochiurilor.

O hârtie bună depinde de grosimea ei (urmărești cifrele care indică grosimea foi de desen în g/ m²; de exemplu de la 160g/ m² până la 300g/ m²).

Cum procedezi?

Vei lucra utilizând mai multe tehnici.

Tehnica cea mai simplă se bazează pe desenul în creion și cărbune.

De ce hașurezi?

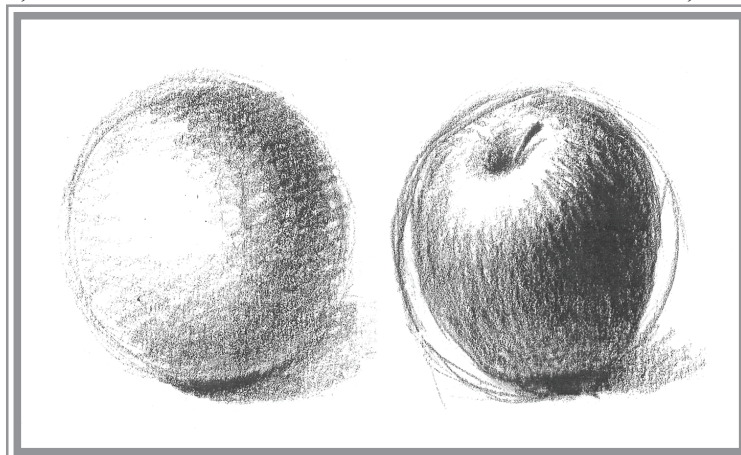
Pentru că poți realiza hașururi cu valori multiple (de la închis la deschis și invers).

Ce este hașura?

Hașura este o alăturare de linii sau grupuri de linii paralele, egale ca grosime, trasate la aceeași distanță una de alta și prin suprapuneri de linii.

Tipuri de hașuri: orizontale, verticale, oblice, circulare, încrucișate.

8B	
7B	
6B	
5B	
4B	
3B	
2B	
B	
HB	
F	
H	
2H	
3H	
4H	
5H	
6H	
7H	
8H	
9H	

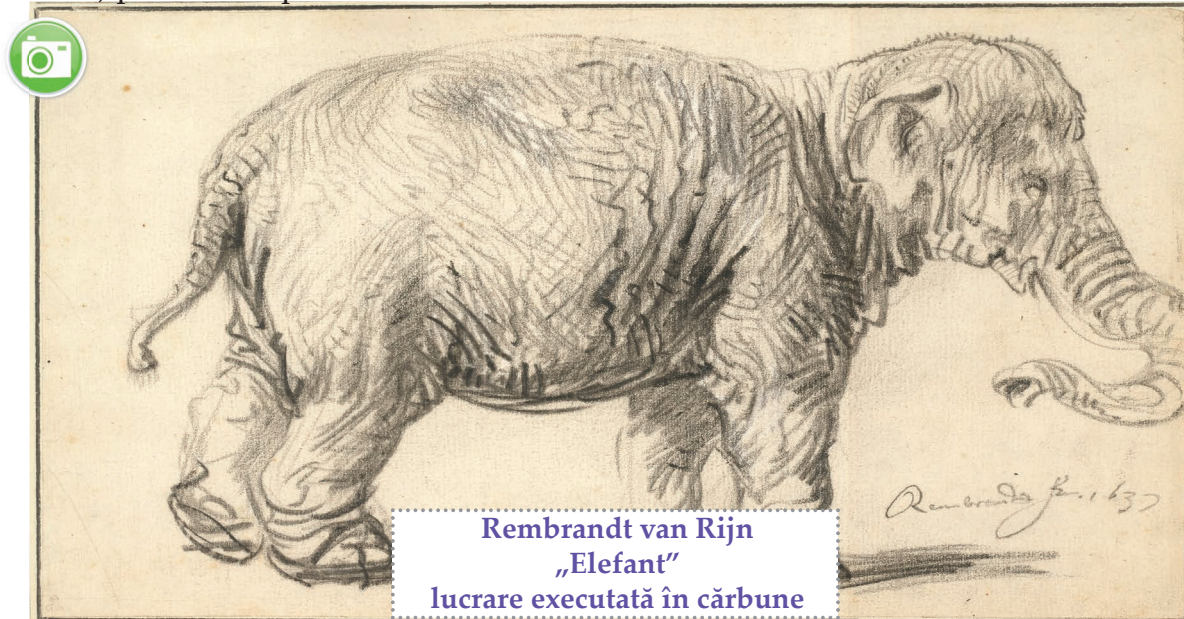

Pentru a realiza o hașură corectă, este importantă poziția creionului în mână, precum și distanța de la ochiul artistului la lucrare (între 45 și 65 centimetri).

În cărbune se lucrează folosind aceleași etape ca în creion (sau în același mod), pentru a obține cât mai multe trepte valorice.

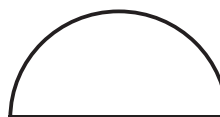
După ce este finalizat desenul în cărbune, trebuie tratat cu fixativ special (o soluție lichidă) pentru a se păstra.

Rembrandt van Rijn
„Elefant”
lucrare executată în cărbune

Cum poți prin valorație (hașură în creion) să obții dintr-o formă bidimensională o formă cu volum (tridimensională)? Redarea luminii și a umbrei o realizezi într-o gamă de griuri acromatice, folosindu-te de forme geometrice.

În ce poți transforma aceste figuri geometrice (după ce ai valorat folosind hașura)?

2. TRATAREA PICTURALĂ

• PATA DECORATIVĂ. PATA PICTURALĂ

Pictura este arta de a transmite un mesaj, o idee, un sentiment cu ajutorul culorilor - pigment, al elementelor de limbaj plastic, al mijloacelor de expresie plastică (armonie, echilibru, proporție, contraste etc.).

De-a lungul timpului, în arta plastică, în pictură s-au utilizat diverse tehnici de lucru în diferite epoci. Unii artiști au căutat anumite efecte, alții în alt stil, în altă tehnică, întotdeauna a existat tradiție și inovație.

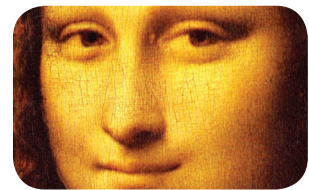
A privi un tablou presupune a încerca să descoperi ceva, să gândești ce a vrut artistul să transmită, ce **tehnică de lucru** a folosit.

Urma lăsată pe suprafața pe care lucrezi este o pată cromatică, ce poate fi **decorativă** (culoarea întinsă uniform) sau **picturală** (culoarea întinsă neuniform).

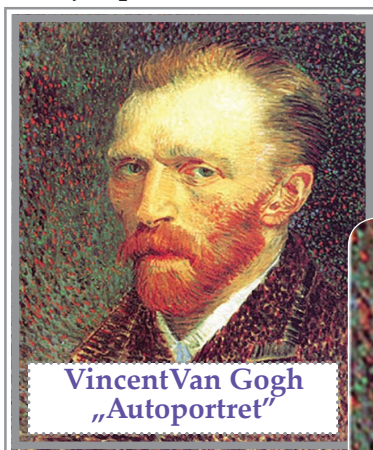
Dacă privești operele lui *Leonardo da Vinci*, vei observa că el a folosit o tehnică de lucru specială, prin **modelarea culorii**, numită **SFUMATO** (o transparență fină, rafinată, cu treceri de la lumină la umbră treptat).

Tratarea picturală se realizează fără contururi ferme.

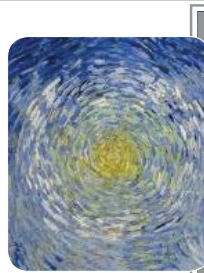
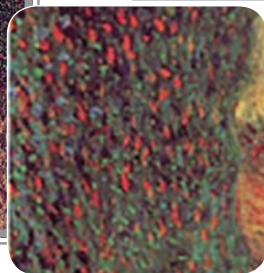
Modularea culorii este un alt procedeu de a picta, o altă modalitate prin care tratezi suprafața de lucru pe care lucrezi. Efectele de umbră și de lumină sunt redată prin juxtapunerea culorilor calde, reci, închise, deschise în pete divizate.

O altă tratare a suprafeței în pictură este **suprapunerea grafică**. Prin suprapunerea elementelor de limbaj plastic (punct, linie, pată) poți să redai lumina și umbra, precum și mesajul picturii.

Vincent Van Gogh
„Autoportret”

Vincent Van Gogh
„Drum cu chiparoși”

sfumato - mod de a estompa conturul în umbră al unei picturi, astfel încât imaginea pare văzută printr-un vâl de fum.

3. TRATAREA DECORATIVĂ

Pata cromatică tratată decorativ presupune o întindere omogenă și uniformă a culorii pe suprafața de lucru.

Spre deosebire de pata picturală, pata cromatică este o pată colorată care nu are nicio vibrație, este o pată plată. Se obține cu ajutorul pensulei sau al șpaclului (cuțit pentru pictură) realizând suprafețe de dimensiuni diferite.

Paul Gauguin
„Autoportret cu aură și șarpe”

Vincent van Gogh
„Dormitorul artistului”

Pentru realizarea unui echilibru compozițional într-un tablou, este necesar să se alterneze pete picturale cu pete decorative.

Colajul este un procedeu tehnic care constă în lipirea diverselor materiale (hârtie colorată, carton, materiale textile, piele etc.) pe suprafața de lucru, pentru a realiza o compoziție. Colajul poate fi folosit ca tehnică mixtă cu petele picturale sau decorative.

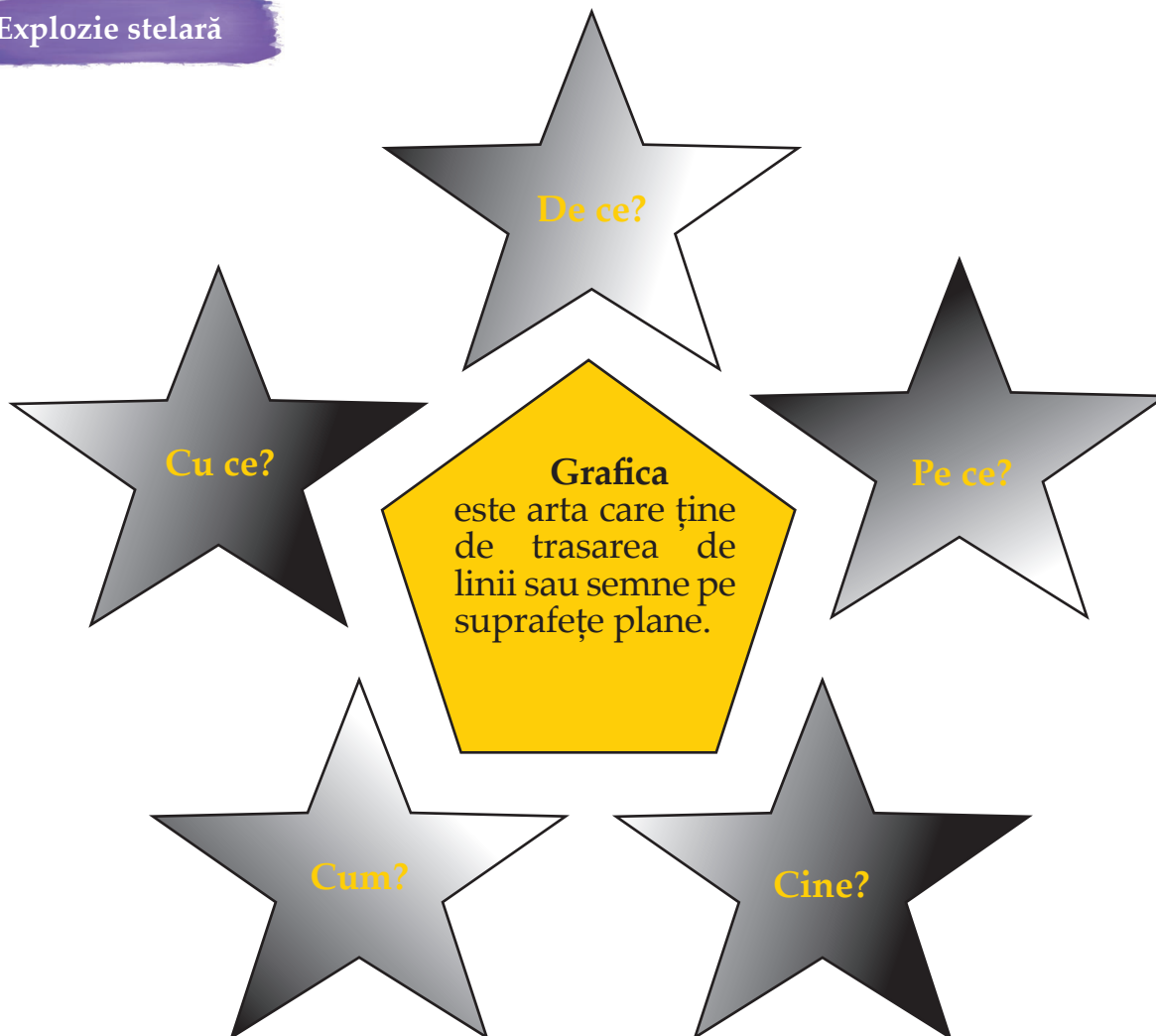
Realizează un fond folosind pata decorativă. Gândește-te la o împărăție a florilor, a fluturilor sau la mediul marin și prin tratarea picturală vei obține ceea ce ți-ai propus.

RECAPITULARE

1. Ce caracteristici trebuie să aibă o hârtie pentru desen?
2. Cum îți alegi creioanele pentru a executa o hașură?
3. Ce este hașura?
4. Care este deosebirea dintre desenul în creion și desenul în cărbune?
5. Prin ce se deosebește tehnica modelării culorii de tehnica modulării culorii?
6. Cum deosebești o pată tratată pictural de o pată tratată decorativ?
7. Răspunde la întrebări.

Explozie stelară

Autoevaluare	Interevaluare (evaluarea unui coleg)

EVALUARE

1. Creează o compoziție plastică tratată decorativ și pictural, pe o suprafață de 15 cm x 15 cm.

Folosește, la alegere, ca element - stimul, expresiile literare: „cerul, o floare de in”, „câmpul, floarea-soarelui” (indicând ce îți sugerează floarea de in, ce îți sugerează floarea-soarelui).

În realizarea lucrării, vei avea în vedere rezolvarea următoarelor cerințe:

- Să folosești modularea culorii.
- Să folosești suprapunerea petelor cromatice.
- Să folosești pata decorativă.
- Să te încadrezi în suprafața de 15 cm x 15 cm.
- Să respecti tema dată.

1 punct x 5 = 5 puncte

2. Selectează varianta corectă de răspuns.

• Pentru a realiza o hașură corectă, distanța de la ochiul artistului la lucrare trebuie să fie:

- între 45 și 65 centimetri
- între 35 și 45 centimetri
- între 54 și 56 centimetri

• Din tehnicile grafice moderne fac parte:

- origami, carioca, grafito
- grafito, origami, grafică pe calculator
- grafito, grafică pe calculator, colajul

• Tehnica sfumato presupune:

- modularea culorii
- modelarea culorii
- suprapunerea grafică

• Pata decorativă este:

- o pată plată
- o pată vibrată
- o pată picturală

0,5 puncte x 4 = 2 puncte

3. Realizează patru tipuri de hașuri cunoscute.

0,5 puncte x 4 = 2 puncte

Se acordă un punct din oficiu.

Total - 10 puncte.

IV. COMPOZIȚIA PLASTICĂ

1. Natura ca sursă de inspirație – schițe, crochiuri
2. Forme naturale – forme plastice, plane și spațiale
3. Compoziția decorativă – stilizarea și modulul
4. Ritmul în compoziția decorativă
5. Ritmul în compoziția plastică
6. Recapitulare
7. Evaluare

Anastasia Banu
„În dans către începuturi”

1. NATURA CA SURSĂ DE INSPIRAȚIE- SCHIȚE, CROCHIURI

• SCHIȚE

În copilărie, Leonardo da Vinci observa minunile naturii.

Să învățăm de la el despre opera personală, cum și-a construit drumul spre genialitate. Ce spunea el?

Fii curios, tot timpul curios!

Observă fenomenele de zi cu zi, de exemplu, de ce este cerul așa albastru uneori, alteori nu? De ce libelulele au patru aripi și de ce zboară atât de repede? El a descoperit analizând atent zborul lor, alternarea mișcării perechilor de aripi. Astfel vezi lucrurile nevăzute de toți cei care privesc: observă păsările, zborul lor, formele copacilor, ale crengilor, structura frunzelor, a florilor, a insectelor etc.!

Lasă-te în voia fanteziei!

Lasă-ți imaginația să depășească înțelegerea!

Leonardo da Vinci a observat, a schițat și a început să creeze prin **schite**.

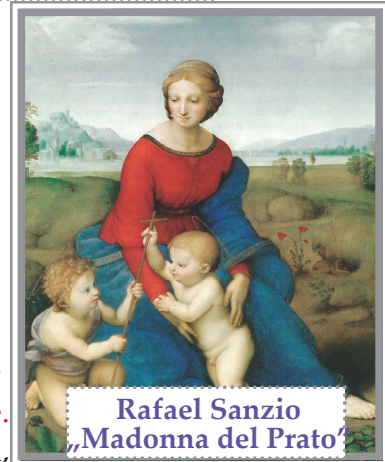
Schița este un desen realizat în mod schematic, prin care se redă esențialul, fără multe amănunte.
În schițe folosim elementul de limbaj plastic *linia* (modulată și nemodulată).

Din caietul de schițe al lui *Leonardo da Vinci*

Rafael Sanzio
„Schiță”

De la schiță, la compoziție →

Rafael Sanzio
„Madonna del Prato”

Schița poate fi realizată după **natură** sau din **imaginație**.

Lumea care ne înconjoară e plină de mișcare (păsări, insecte, flori, animale și frunze care tremură în bătaia vântului). Toate acestea se pot fixa prin schițe.

La început va fi mai ușor să realizezi schița obiectelor care nu se mișcă.

Etape: • Alege ce vrei să transpuși.

• Observă cu multă atenție forma generală a obiectului ales.

• Alege ceea ce este esențial (de exemplu, de la o frunză nu alegi toate nervurile).

Schiță

• CROCHIURI

Crochiul este un mijloc rapid de exprimare, este o schiță foarte simplă, în care sunt eliminate toate amănunțele (fără detalii).

Pentru a realiza un crochiu, trebuie să privești foarte atent și să observi esențialul: forma, mișcarea, proporția etc.

Se cunosc două forme de crochiuri:

- crochiul **după natură**;
- crochiul **din imaginație**.

Crochiul după natură se realizează după diferite obiecte din mediul înconjurător. Scopul este de a avea material documentar în vederea obținerii unor desene, compoziții.

Materialele necesare sunt: creionul, pixul, penița, bețișorul, tușuri, hârtie de orice calitate și o mapă specială pentru desenele executate sau caiet de schițe.

Ca procedee tehnice, se folosesc liniile: modulate, nemodulate, continue sau întrerupte.

Crochiul după natură

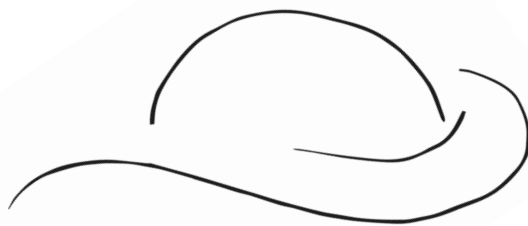
Exemplu:

Lasă-te în voia fanteziei!

Creează crochiuri după obiecte simple la unele mai complicate.

Crochiul din imaginație se elaborează în sens creator, cu multă fantezie și se folosește în toate domeniile artei plastice (în mod special în creația vestimentară).

Creează crochiuri vizând creația vestimentară (modele de pălării, rochii sau crochiuri pentru o formă de automobil).

2. FORME NATURALE - FORME PLASTICE, PLANE ȘI SPAȚIALE

Forma este aspectul exterior, înfățișarea vizibilă a obiectelor, materialelor.

În natură se întâlnesc forme peste tot: nori, frunze, crengi, munți, pietre etc.

În artele plastice, formele sunt **spontane** și **elaborate**.

Forma spontană se poate obține accidental sau dirijat, prin diferite procedee:

- **împrăștierea** culorii cu un jet de aer prin suflare liberă sau printr-un tub în diferite sensuri;

- **stropirea** cu pensula pe foaia umedă sau uscată;

- **imprimarea** unor materiale textile îmbibate cu una sau mai multe culori.

Forma elaborată este obținută prin actul de creație, pe baza observației formelor naturale, transfigurând forma naturală.

Formă spontană

Formă elaborată

1. fluture
2. insectă
3. fundiță
4. lălea
5. monstru
6. ciupercă
7. prințesă
8. ursuleț
9. doi câini

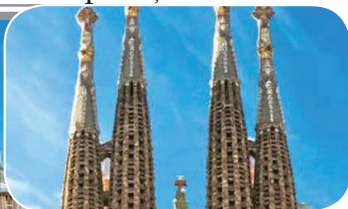
Formă elaborată

Gaudi, un mare și creativ arhitect, s-a inspirat pentru creațiile sale din natură.

Pornind de la modelul de chiparoși, a creat turnurile de la Sagrada Familia.

Bazilica Sagrada Família
din Barcelona

Parcul Güell
din Barcelona

Pune în mijlocul unei suprafețe de hârtie câteva picături de culoare caldă sau rece, la alegere (diluata cu apă). Împăturăște hârtia în patru. Formele spontane create îți pot sugera o mulțime de imagini asemănătoare cu formele din mediul înconjurător sau poți să găsești adăugând câteva linii și puncte, imagini abstracte (fără să semene cu ceva). Dă o denumire acestei forme (forma spontană devine formă elaborată).

FORME PLASTICE - PLANE ȘI SPAȚIALE

În pictură poți să redai **forme spațiale**, plecând de la **formele plane**.

Paul Cézanne a fost printre primii pictori care a reprezentat tridimensional forme din natură.

El a spus că tot ce ne înconjoară are formă de corpuri geometrice (muntele este ca o piramidă, copacii au formă de con, trunchi de con etc.).

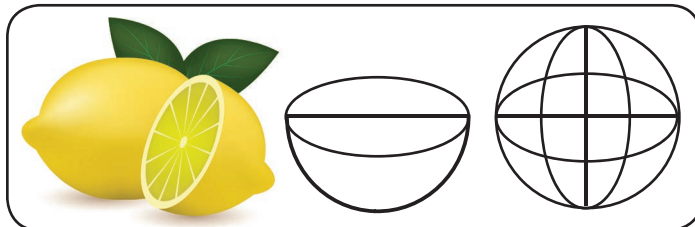
Nu este de ajuns să privești, trebuie să și observi, să analizezi formele din natură, ca apoi să creezi forme plastice noi.

Este necesar să ai în față elemente din natură (frunze, flori, fructe, insecte, scoici, melci etc.). Alegi ce te atrage mai mult, apoi faci o schiță pentru a reda forma plană, apoi forma spațială.

De exemplu, o buburuză are forma tridimensională, alcătuită dintr-o jumătate de sferă. Forma plană este jumătatea de cerc.

Pentru a realiza o sferă, pornind de la o lămâie, se trasează întâi forma plană, adică un cerc și diametrele acestuia. Volumul este redat folosind un oval în jurul diametrelor. Ai obținut astfel o elipsă.

Alege o insectă, o floare, o plantă etc. Creează o formă spațială pornind de la formele plane ale elementului ales din natură. Aceasta poate fi:

- un roboțel multifuncțional;
- o mașină care protejează mediul.

Exemplu:

3. COMPOZIȚIA DECORATIVĂ – STILIZAREA ȘI MODULUL

Compoziția decorativă este o formă de organizare alcătuită din elemente și suprafețe compoziționale expresive, destinate înfrumusețării unor obiecte și suprafețe.

Elementele pot fi inspirate din natură (floră și faună) geometrice (figuri geometrice), ornamente populare sau din imaginație.

Aceste elemente **sunt stilizate**, interpretate pe baza unor principii decorative, apoi se creează **motivul decorativ**.

Desenul decorativ se deosebește de cel din natură prin posibilitățile nesfârșite de a crea, în scopul înfrumusețării obiectelor necesare vieții și a mediului ambiant.

Elementele de bază sunt: liniile, punctele, suprafețele plane.

Principii: *repetiția, alternanța, simetria, conjugarea.*

• STILIZAREA

A stiliza înseamnă a extrage dintr-o formă detaliată caracterul său particular, renunțând la amănunte, reproducând în linii simplificate un obiect din natură în scop decorativ.

Stilizarea începe cu studiul după natură.

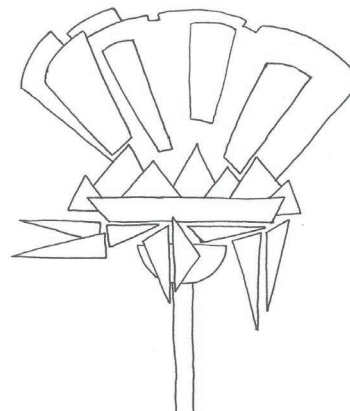
Stilizarea presupune: *studiul după natură, geometrizarea, extragerea, invenția și interpretarea.*

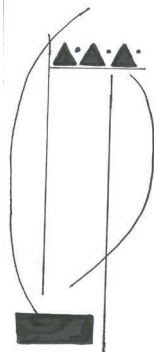
natura

studiu

geometrizare

extragere

invenție și interpretare

Cu ajutorul motivelor stilizate, se pot compune chenare, fonduri decorative destinate imprimeurilor, țesăturilor, motive decorative pentru ambalaje etc.

Formele compoziționale decorative sunt: tip, unic, chenar, joc de fond.

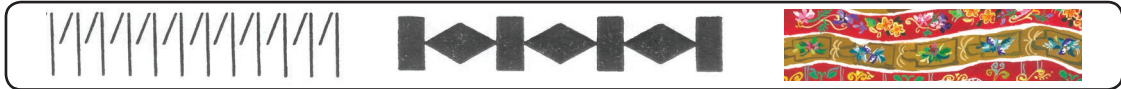
Motivul decorativ **tip** se realizează prin **repetiție și alternanță**.

Motivul **unic** ocupă o singură suprafață.

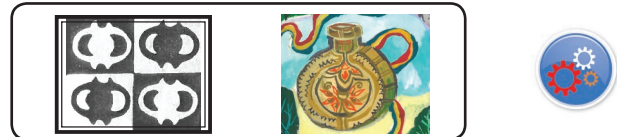
Motivul **chenar** este o bandă decorativă, o bordură care decorează o suprafață de jur împrejur.

Motivul **fondul decorativ** (jocul de fond) este compoziția care se bazează pe o rețea întinsă pe toată suprafața de lucru.

• tip

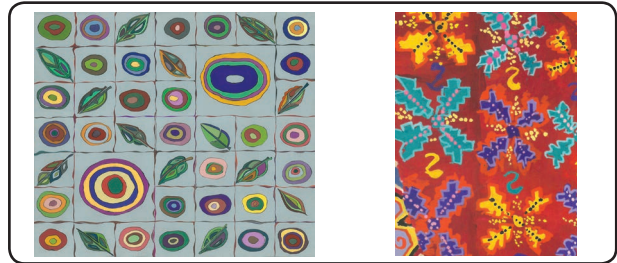
• unic (o singură suprafață)

• chenar

• fondul decorativ (joc de fond)

Alege un element simplu din natură (floare, fluture, frunză, insectă etc.), stilizează, interpretează, creează un motiv decorativ (poți să reprezinți un motiv decorativ pentru hârtie de ambalaj, șervețele de masă, imprimeu pentru țesături etc.).

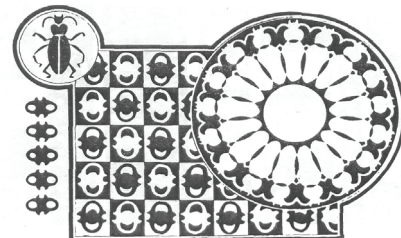
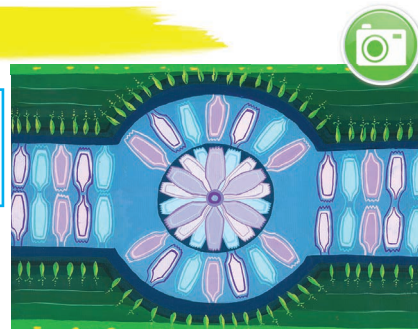
• MODULUL

Modulul este un element sau asociere de elemente, care prin repetare creează o suprafață decorativă, mărindu-i expresivitatea.

Tipuri de modul:

- **modulul cromatic** presupune repetarea unei singure culori în diferite ipostaze, închis - deschis;
- **modulul grafic** este suprapunerea grafică a unor puncte, linii, forme în diferite ritmuri și caractere.

Modulul presupune repetiție sau alternanță în diferite ritmuri, păstrând aceeași formă în compoziția decorativă.

4. RITMUL ÎN COMPOZIȚIA DECORATIVĂ

Ritmul este repetiția elementelor de limbaj plastic într-o anumită modalitate, pentru a asigura raporturi armonioase, într-un tot unitar.

Ritmul este prezent în tot universul, este o repetare a unor elemente în spațiu și timp.

În artele plastice îl întâlnim în artele decorative, în compoziția plastică (pictură), arhitectură, sculptură etc.

Elementele componente ale ritmului plastic sunt:

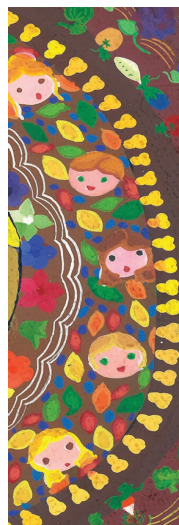
- **întinderea** - suprafața pe care se lucrează;
- **înălțimea** - nivelul la care sunt așezate elementele de limbaj plastic folosite (mai sus, mai jos);
- **calitatea** - o însușire, o deosebire a elementelor de limbaj între ele (o culoare pură, lângă o culoare mată);
- **accentul** - cel care atrage atenția prin intensitatea tonală sau valorică;
- **intervalul** - distanța dintre două sau mai multe elemente de limbaj plastic;
- **celula ritmică** - intervale mai mici sau mai mari între două sau mai multe elemente de limbaj plastic care se repetă.

Există mai multe tipuri de celulă ritmică:

- **celulă plastică repetată de „n” ori**;
- **celulă plastică repetată alternativ cu intervale egale cu schimbări de nivel** (mai sus, mai jos);

Ritmul creează o configurație prin organizarea motivelor decorative. El poate fi desfășurat pe mai multe direcții diferite: orizontale, oblice, verticale, în cerc, în spirală, prin șiruri ritmice, urmărind principiile de bază ale compoziției decorative (repetiție, alternanță, simetrie).

Celula ritmică este un motiv decorativ.

Creează o celulă ritmică și realizează un ritm decorativ nedeterminat.

5. RITMUL ÎN COMPOZIȚIA PLASTICĂ

Compoziția plastică constă în organizarea spațiului plastic cu ajutorul elementelor de limbaj plastic, asigurându-se relații semnificative între acestea, formând un tot unitar.

Unitatea compoziției se realizează prin legătura dintre forme, elemente de limbaj și imaginea totală. Totul se subordonează unității totale a compoziției, care ține de un centru de interes sau mai multe centre de interes, de ritmul formelor și al culorilor etc.

Ritmul are o importanță deosebită în organizarea compoziției.

Toate operele de artă au în structura lor interioară ritmul, deoarece și ritmul este un mijloc de expresie plastică.

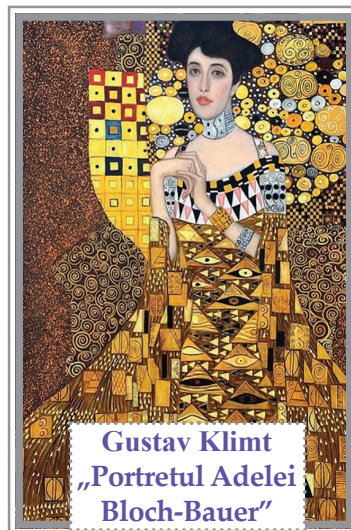
Ritmul îl întâlnim în compoziția plastică sub diferite forme:

- **liniar-pe orizontală sau verticală**
- **între umbră și lumină**
- **între forme și pete de culori**

În compoziția plastică întâlnim **principiile compoziției decorative** (alternanța, repetiția, celula ritmică etc.).

În repetarea alternativă a formelor, a culorilor este necesar un **pasaj ca element de ritm** (separă forme, culori etc.).

De exemplu, în portretul realizat de Gustav Klimt se observă pasajul care separă formele și culorile.

Pierre-Auguste Renoir
„Bal la moara de la Galette”

Ritmul **liniar** poate fi reprezentat în compoziția plastică: circular, în spirală, cu centre de interes.

Există și ritmuri plastice **binare**, **ternare** și **poliritmice**.

Ritmul binar presupune realizarea a două registre într-o compoziție: un plan mai jos și unul mai sus. Elementele ritmice se repetă într-un anumit sens, atât în planul de jos, cât și în cel de sus.

Ritmul ternar cuprinde trei registre.

Poliritmia presupune mai multe plane, în care se repetă grupuri de elemente ritmice.

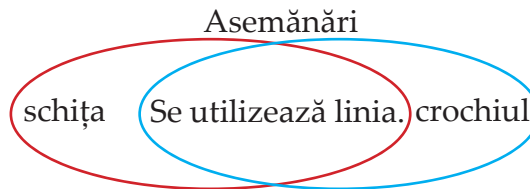
Realizează o compoziție cu ritm circular cu un centru de interes (element stimul cercul sau spirală) sau o compoziție cu personaje (compoziție figurativă) cu ritm binar sau poliritmie cu mai multe centre de interes.

Diagrama Venn

RECAPITULARE

1. Completează o diagramă ca cea de mai jos, pentru a compara schița cu crochiul.

2. Privește imaginea și realizează un crochiu.

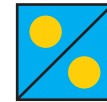
3. Privește imaginea și realizează o schiță.

4. Descrie o modalitate de lucru prin care poți să creezi forme spontane.

5. Realizează corespondența:

repetiția

simetria

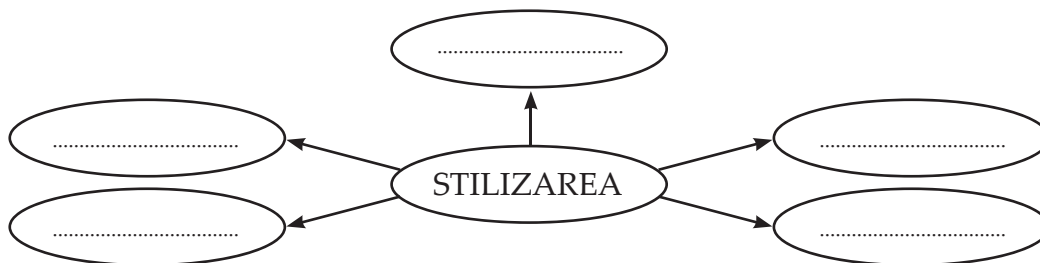
alternanța

conjugarea

Brainstorming

6. Ce presupune stilizarea? Completează cu răspunsul tău spațiile libere.

7. Identifică varianta corectă de răspuns:

Întinderea, înălțimea, calitatea, accentul, intervalul, celula ritmică sunt:

- a. elemente ale compoziției decorative;
- b. elemente de limbaj plastic;
- c. principii ale ritmului plastic;
- d. elemente componente ale ritmului plastic;

8. Trasează o rețea de pătrate. În fiecare pătrat trasează linii care să transmită prin expresivitatea lor: mișcare, energie, relaxare etc. Folosește tipurile de linii învățate.

Indicație:

În realizarea schiței, în funcție de ceea ce vrei să transmiți, folosește după caz, linii în duct continuu, linii subțiri-groase, hașuri, linii punctate, întrerupte, cicrculare, în cruce.

9. Exercițiu de grup

Împărțiți în 4 grupe, alegeți una dintre formele compoziționale decorative: *tip, unic, chenar, joc de rol* și realizați pentru fiecare o caracterizare. Un elev ales de grup, face o prezentare în fața clasei.

EVALUARE

1. Privește imaginea și realizează în 5 minute cât mai multe crochiuri.

Criteriu de evaluare: realizarea a cel puțin 2 crochiuri.

1 punct x 2 = 2 puncte

2. Realizează un ritm în compoziția decorativă, creând o celulă ritmică după un fruct din imaginea alăturată. Cu motivul decorativ creat, decorează o formă rotundă sau dreptunghiulară.

Criterii de evaluare:

a. utilizarea a cel puțin 2 elemente de limbaj plastic;

2 puncte x 2 = 4 puncte

b. utilizarea a două principii în arta decorativă.

1 punct x 2 = 2 puncte

3. Gradul de finisare a lucrării

1 punct

Se acordă un punct din oficiu.

Total - 10 puncte.

V. PROIECTE ȘI EVENIMENTE

1. Expoziția

2. Recapitulare

3. Evaluare

Anastasia Banu
„Captivi în lumea minții”

1. EXPOZIȚIA

Expoziția este prezentarea publică a unor opere de artă, a unui număr mare de lucrări de pictură, sculptură, grafică, aparținând unor artiști. Expunerea creațiilor de artă se realizează într-un spațiu special amenajat.

Expozițiile se pot realiza în muzee și în galerii de artă.

Muzeul este o instituție care se ocupă cu strângerea, păstrarea și expunerea obiectelor care prezintă interes artistic, științific, istoric etc, pentru a fi expuse publicului.

Galeria de artă este un loc special amenajat în care sunt expuse lucrări ale artiștilor contemporani sau colecții particulare (pe termen limitat).

Deschiderea oficială a unei expoziții se realizează printr-un **vernisaj**. Acesta marchează momentul în care publicul larg și interesat are acces în expoziție și este organizat de un **curator** de artă (persoană care se ocupă de organizarea și prezentarea artistului și a exponatelor).

O lucrare devine **exponat** după ce a îndeplinit toate cerințele de selecție.

Vizitând o expoziție, elevii pot observa, pot formula păreri și întrebări, pot realiza schițe pentru a înțelege mai bine ceea ce văd și ce mesaj au transmis artiștii în operele lor.

Muzeele organizează expoziții sub forma unor lecții tematice în care elevii (vizitatorii) participă la dezbateri interactive și concursuri. Astfel, sunt invitați să-și manifeste creativitatea, realizând schițe și crochiuri, pornind de la tema expoziției sau o schiță sumară a unui tablou preferat.

Cum ne comportăm într-un muzeu?

La muzeu ascultăm în liniște cu atenție explicațiile primite, fără a atinge obiectele expuse, păstrând distanța corespunzătoare față de acestea.

Expoziția în școală este acea activitate prin care elevii, împreună cu profesorul, expun lucrările realizate la ora de educație plastică pe o anumită temă într-o anumită ordine, într-un spațiu disponibil din școală (sala de clasă, amfiteatru, bibliotecă, sală de festivități, hol etc).

Expoziția va primi un titlu sugestiv.

Expoziția va fi deschisă publicului, respectiv elevi, părinți, cadre didactice ale școlii. În sala expoziției se pot realiza proiecte, dezbateri, activități practice și sprijin de specialitate dat de profesorul școlii. Se poate realiza un tur al expoziției, la finalul căruia elevii își prezintă ideile și impresiile în fața colegilor, aducând argumente pentru acestea. Se dezvoltă astfel spiritul critic și se realizează învățarea activă și argumentativă pe baza observațiilor directe și a analizei.

În organizarea expoziției în spațiile școlare, se are în vedere respectarea următoarelor etape:

1. **Selecția** lucrărilor se face în funcție de tema aleasă.
2. **Înrămarea** presupune încadrarea lucrării într-o ramă.
3. **Panotarea** înseamnă aranjarea și gruparea lucrărilor în funcție de acorduri cromatice, dimensiuni, înrămare etc., astfel încât să se

realizeze ambianța spațiului expozițional.

4. **Vernisarea** este deschiderea oficială, inaugurarea expoziției.

În ziua deschiderii expoziției, sunt invitate persoane, precum: autorii lucrărilor, organizatorii expoziției, profesori, părinți.

5. **Premierea** are loc după jurizarea lucrărilor de către persoane abilitate în acest sens (profesori de educație plastică, artiști plastici).

Joc de rol

Fii ghidul (criticul de artă, curatorul) expoziției de pictură realizată în școală! Prezintă **spațiul** expozițional, **tema** expoziției și **motivul** alegerii acesteia, **modul de panotare** a tablourilor, autorii lucrărilor, tehnicile de lucru folosite, limbajul plastic și compoziția plastică utilizate în tablourile expuse.

Un alt coleg interpretează rolul de vizitator. Acesta adresează întrebări la care ghidul trebuie să aducă lămuriri.

Exemplu:

Vizitatorul: Care este criteriul de aranjare a tablourilor într-o expoziție?

RECAPITULARE

Pe lângă lucrările realizate pe parcursul anului școlar, adaugă altele necesare pentru întocmirea unui portofoliu cu tema „**Mapa mea de lucrări**” care să cuprindă tot ceea ce ai învățat despre: *domeniul artelor plastice, elemente de limbaj plastic, culori, nuanțe, desenul în culori și cărbune, modelaj, imaginea plastică*. Apoi alege trei lucrări reprezentative, încadrează-le într-un paspartu, etichetează cu titlu și autor și expune-le alături de ale colegilor tăi într-o expoziție din spațiul școlii.

Folosind metoda **Turul Galeriei**, elevii, împărțiți în 4-5 grupe, vizitează expoziția. Fiecare grupă își alege un tablou pe care îl observă, îl analizează și apoi prezintă în fața clasei alegerea făcută.

Joc de rol

Fii investigator!

Realizează o investigație și află nume de artiști plastici din județul tău. Prezintă lista în fața colegilor. Completează-o cu alte nume pe care le-au găsit alți colegi în investigația lor.

Creează o hartă conceptuală în care să-i localizezi.

Alege unul dintre artiști și prezintă în fața clasei date despre opera sa.

Autoevaluare

Documentează-te din diverse surse și întocmește o listă cu muzee și galerii de artă din lume.

EVALUARE

Privește tabloul și realizează o analiză a operei artistice, pornind de la termenii – cheie.

Titlul operei de artă	1 punct
Numele artistului	1 punct
Perioada realizării operei de artă	1 punct
Mesajul transmis	1 punct
Materialele de lucru folosite	1 punct
Tehnica de lucru folosită	1 punct
Elementele de limbaj plastic folosite	1 punct
Stilul artistului	1 punct
Compoziția plastică	1 punct

Se acordă un punct din oficiu.

Total - 10 puncte.

RECAPITULARE FINALĂ

1. Identifică în jurul tău obiecte, imagini, desene care sunt decorate cu diverse motive.

Realizează un jurnal cu dublă intrare, în care să le inventariezi în funcție de utilitate, formă, culoare, mesaj transmis etc.

2. Alege o lucrare artistică din manual în care apare o dominantă cromatică. Realizează și tu o compoziție asemănătoare, înlocuind culoarea dominantă cu alta aleasă de tine.

3. Stilizează un fulg de nea, obține un motiv decorativ de forma „unic”, pentru a decora ce dorești (un ceas de masă, un șervețel de masă, o farfurie, o etichetă pentru a marca un cadou, un imprimeu pe material textil etc).

4. Pe o suprafață în formă de pătrat (15 cm x 15 cm) realizează un fond decorativ din pete, dimensiuni și forme diferite, folosind culori calde sau reci.

Fondul obținut îți va sugera ce ai putea transmite privitorului, folosind tehnica modulării și suprapunerii culorii (o stare de liniște, de încântare, de relaxare). Te poți gândi la culorile și elementele reprezentative ale unui anotimp.

5. Decorează un vas de ceramică în care să utilizezi cel puțin două principii decorative.

6. Identifică elementele din natură care au fost stilizate în modelul decorativ de mai jos.

7. Colectează etichete, ambalaje, reviste, ziare, flyere, pliante în care se regăsesc forme stilizate. Realizează un colaj cu acestea.

8. Realizează o schiță în creion, în care să reprezinți un personaj preferat sau un personaj imaginar.

Colorează personajul folosind contraste cromatice. Alege culorile pe care le consideri potrivite, pentru a exprima tipul de personaj ales (pozitiv sau negativ) și starea sufletească a acestuia (veselie sau tristețe).

EVALUARE FINALĂ

Folosind mijloacele de expresie plastică, poți *vrăji* privitorii la expoziția de final de an școlar.

Realizează o compoziție pe o hârtie de format A3.

Începi cu câteva schițe și cu câteva crochiuri din imaginație, având ca punct de plecare următoarele teme: *universul artei populare, al tradițiilor din țara ta, din zona ta, scene reprezentând obiceiuri tradiționale, nunta în stil popular, șezătoare, personaje populare din basme și povești românești*, pe care le vei prezenta în altă postură decât cea din poveste. Prezintă personajele alese în alt context, într-o întâlnire a acestora în *Țara poveștilor*, având în vedere costumul tradițional.

În realizarea schiței, vei avea în vedere următoarele aspecte pe care le vei folosi în realizarea compoziției:

- a. centrele de interes în compoziție 1 punct
- b. dominantă orizontală, verticală și oblică 0,50 puncte x 3 = 1,50 puncte
- c. ritmul binar, ternar sau poliritmia 0,50 puncte x 3 = 1,50 puncte
- d. dominantă cromatică 0,50 puncte
- e. gama cromatică 0,50 puncte
- f. contrastele 1 punct
- g. petele decorative, petele picturale în utilizarea principiilor decorative (aplicate la costumele populare) 0,50 puncte x 2 = 1 punct
- h. expresivitățile limbajului plastic. 1 punct
- i. La final, îți vei prezenta creația, explicând ceea ce ți-ai propus să transmiți (ideea, mesajul), precum și elementele de limbaj plastic folosite. 0,50 puncte x 2 = 1 punct

Vei face și analiză lucrării unui coleg, descriind noțiunile plastice învățate, pe care le-a utilizat în compoziția sa și raportat la cerințele realizării acesteia.

Se acordă un punct din oficiu.

Total - 10 puncte.

Acordă-ți punctajul pentru fiecare item rezolvat și evaluează-te cu ajutorul unui coleg. Profesorul va adăuga punctajul pentru fiecare item în același tabel.

Autoevaluare	Interevaluare (evaluarea unui coleg)	Evaluare (cadru didactic)

Programa școlară poate fi accesată la adresa: <http://programe.ise.ro>

ISBN 978-606-36-0979-4

9 786063 609794